

DIRVA

Nr. 120

Spalis-October 17, 1962

Cleveland, Ohio

Vatikano žemiškoji politika

VISUOTINAS KATALIKŲ BAZNYČIOS SUSIRINKIMAS VATIKANE IŠKELIA IR KASDIENĖS POLITIKOS KLAUSIMUS. — POPIEŽIAUS JONO XXIII PASISAKYMAS UŽ TAIKINGĄ SUGYVENIMĄ IŠŠAUKĖ IZVESTIJOS PASITENKINIMĄ. — NUO PAT PIRMOJO BAZNYČIOS SUSIRINKIMO 325 M., KURĮ SUŠAUKĖ NE DVASININKAI, BET IMPERATORIUS, KRIKŠČIONYBĖS VADAI SUSIDURIA SU ŽEMIŠKOS POLITIKOS KLAUSIMAIS.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Žinia, kad popiežius Jonas XXIII buvo pasiuntęs specialų kvieslį į Maskvą, prašyti į dabar vykstantį Vatikaną visuotinį katalikų bažnyčios suvažiavimą ortodoksų bažnyčios stebėtojus, komunistų aukų tarpe sukėlė nemalonių minčių. Juk ortodoksų bažnyčios vadovybė Stalino laikais buvo paversta į NKVD įstaigą ir nėra daug vilčių, kad ir dabar ji nebūtų klusni administracijos tarnaitė! Ar nebūtų geriau, jei garbingas susirinkimas būtų apsiėjęs be tokios institucijos atstovų? Ir iš viso — ar popiežiaus Jono XXIII žemiškoji politika, savo laiku sujaudinusi lietuvius dėl Lietuvos

pasiuntinybės nepripažinimo, nėra patekusi į 'taikingo sugyvenimo' su komunizmo atstovaujamo blogio kelią?

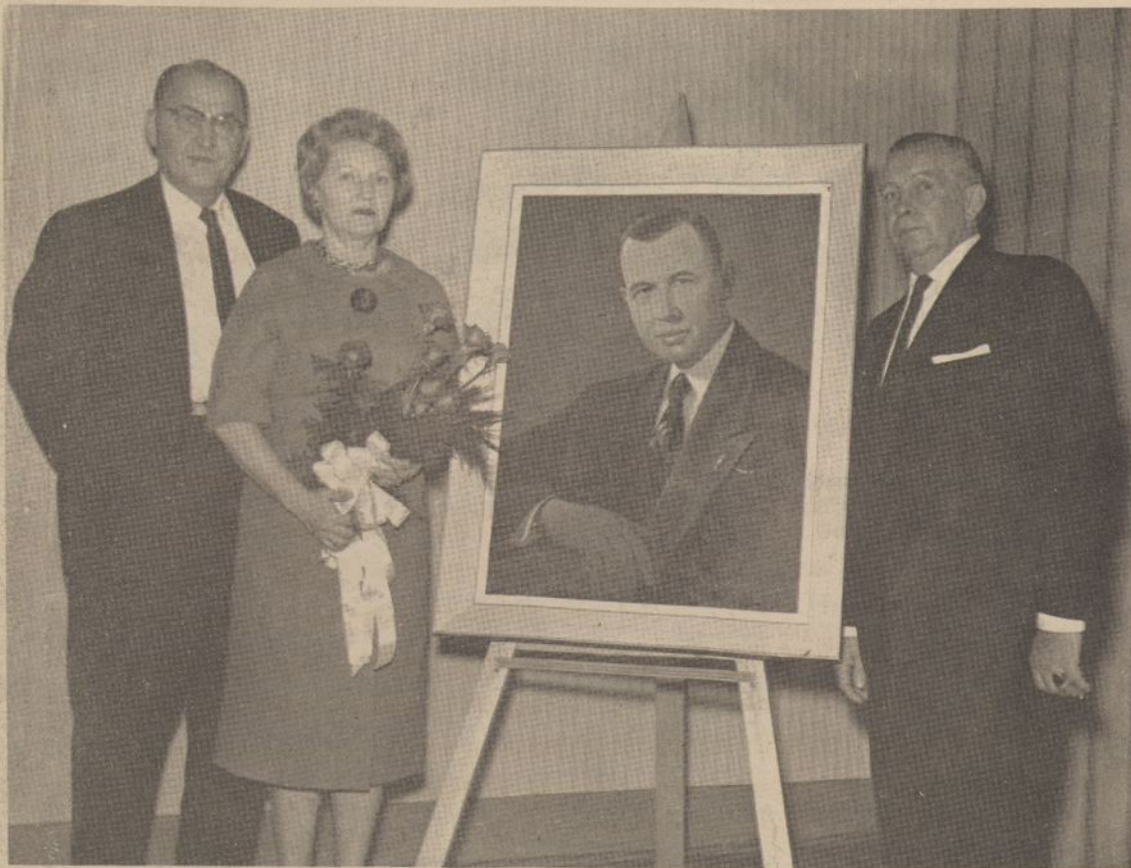
Aiškindamasis tuos klausimus TIME spalio 5 d. rašė: Popiežius Jonas nėra komunizmo draugas, tačiau jis tikisi kaip nors įgalinti maldos laisvę 63 milijonams katalikų, gyvenantiems už geležinės uždangos. Bažnyčia, aiškinęs vienas intymus popiežiaus bendradarbių, nesanti pylimas prieš komunizmą! "Tai visai absurdiška pažiūra. Bažnyčia negali būti prieš bent ką. Ji turi būti pozityviai nusistatiusi už ką nors. Jei mes palai-

kytumėm vieną bloką, mes būtumėm priešai kitos žmonijos pusės".

Pats Jonas XXIII kalbėdamas pereitą ketvirtadienį susirinkimo atidaryme pareiškė, kad dieviškoji Apvaizda mus vedanti į naują žmonių santykių gadynę... Esą anksčiau bažnyčia smarkiai smerkdavusi visas klaidas, tačiau šiandien ji yra linkusi daugiau įrodyti savo mokslo vertę, negu smerkti kitus. Tie žodžiai paaiškina Vatikaną, kaip suvereninės valstybės, žygius žemiškoje politikoje. Girdi, ir dabar netrūksta klaidų ir pavojingų pažiūrų, tačiau jos taip ryškiai prieštarauja garbingumui ir davė tokių blogų vaisių, kad žmonės patys yra linkę jas pasmerkti. Kitaip sakant, Kremliaus valdovai ilgai nui patys įžiūrės savo klaidas...

Paliekant tai ateičiai, kol kas reikia konstatuoti, kad Izvestija reaguodama į tokias pažiūras pareiškė pasitenkinimo popiežiaus pasisakymu prieš karą. To džiaugsmo priežastį nesunku suprasti, nors Stalinas savo laiku pašėpiančiai atsiliepė apie popiežiaus įtaką pasaulio reikaluose, klausdamas: kiek divizijų popiežius gali pastatyti?

Galvojant apie komplikotus dvasinio ir žemiškojo gyvenimo santykius, prisimena pirmieji bažnyčios susirinkimai, kurie, nors svarstė teologinius klausimus, turėjo nemažai įtakos žemiškajai politikai. Juk pirmąjį susirinkimą 325 metais Nikėjoje, netoli savo rezidencijos prie Marmoro jūros, sušaukė ne kas kitas kaip Romos imperatorius Konstantinas Didysis aiškiai politiniais tikslais. Milžiniška Romos imperija tada pergyveno moralinę, ūkinę ir socialinę krizę. Visokių negerovių iš vidaus griaužiamą ji buvo pašiėjusi, nors ir neturėdama stipresnių išorės priešių. Imperatorių Konstantinas tikėjosi, kad besiplečiantis krikščionių tikėjimas padės jam pakelti jo pavaldinių morale, tačiau... patys krikščionys buvo jau suskilę į 80 sektų. Čia reikia dar pastebėti, kad iki 305 m. krikščionių tikėjimas buvo draudžiamas. 313 metais Konstantinas išleido vadinamą Milano tolerancijos

Antano Olio garbei suruoštos akademijos Philadelphijoje spalio 7 d. rengėjai su našle Vera Oliene prie velionies portreto, kurį sukūrė dail. Rūkštelė. Šis portretas buvo užsakytas ALT Sąjungos Philadelphijos skyriaus ir bus padovanotas Vasario 16 Gimnazijai. Nuotraukoje iš kairės: J. Česonis, V. Olienė ir A. Jonys.

V. Gruzdžio nuotrauka

ediktą, kuriuo krikščionių religija buvo valdžios leista ir už ją nukentėjusiems net buvo atlyginama. Tačiau už metų rytinę imperijos dalį valdęs Licinius vėl pradėjo krikščionis persekioti, tik 324 metais Konstantinas, nugalėjęs Licinijų, vėl davė krikščionims laisvę.

Pirmame susirinkime dalyvavo apie 220 vyskupų. Daugumas jų buvo imperijos policijos persekioti, kankinti invalidai. Jų dauguma buvo iš Azijos, Balkanų ir šiaurinės Afrikos, tik 5 vyskupai buvo iš Vakarų Europos. Kelionpinigius ir dienpinigius jiems mokėjo imperatorius. Jų ginčai susikoncentravo į klausimą ar Kristus, kaip Dievo sūnus, yra lygus pačiam amžinam Dievui. Susirinkime laimėjo Egipto Aleksandrijos vyr. kunigo Athanasiaus pažiūra, kad Kristus yra lygus Dievui, o jo priešas Arius buvo pasmerktas.

Nuo to laiko krikščionių vadai pradėjo bendradarbiauti su valstybės administracija. Bet kai Athanasijus vėliau uždraudė Egipto javus plūdyti į Konstantinopolį, Konstantinas jį — Athanasijų — ištremė į valstybės pakraštį, į Trierą (Vokietijoje) ir privertė Ariui dovanoti jo hereziją.

Iki mahometonų užkariavimo, bažnytinio, kaip ir viso kultūrinio gyvenimo centras buvo rytuose, vėliau vis daugiau išryškėjo Romos vadovybė. Ją iššaukė tas faktas, kad politiniai imant, vakarinėje buv. Romos imperijos dalyje susidarė tuštuma. 754 metais popiežius Steponas II Frankų karaliui Pipinui Mažajam parodė dokumentą, kuriuo Konstantinas visą vakarinę Romos imperijos dalį atidavė Romos vyskupams

POSĖDŽIAVO ALT VIRŠŪNĖS

Spalio 12 d. posėdžiavę ALT Tarybos nariai (L. Šimutis, Dr. P. Grigaitis, M. Vaidyla ir inž. Eug. Bartkus) sutarė, kad šaukiamame naujosios ALT valdybos posėdyje, spalio 27 d. teks galutinai pasiskirstyti pareigoms.

ALT skyriai ta proga gavo užtikrinimą, kad ALT veikla nesustos ir jie raginami jau dabar pradėti ruošti Vasario 16 minėjimams.

ŽINIOS IŠ VISO PASAULIO

• State Departamento atstovai atmetė bet kokius spėlojimus apie galimą Berlyno susitarimą Kubos sąskaiton.

• Kubos klausimu pareiškimuose kartojama, kad esame situacija nesudaro grėsmės JAV saugumui, todėl nenumatoma nei invazija, nei blokada, nei egzilinė vyriausybė.

• Vatikane vykstančio visuotinio bažnyčios susirinkimo eigoje buvo pabrėžiamas reikalingumas suartėti visoms krikščioniškosioms bažnyčioms. Kardinalas Bea kvietė protestantus ir kitus atstovus nevaržomai reikšti savo pagaidavimus ir daryti viską, kad atsiekus bažnyčių susitarimą.

• Prezidentas Kennedy pažadėjo visokeriopą paramą vizituojančiam Alžiro premjerui Ben Bellai, kuris, po iškilmingų priėmimo ceremonijų Washingtone, išskrenda į Kubą, kad padėtų Castro už jau suteiktą paramą...

• Sov. Sąjungos pastangos įgyti didesnę neutraliųjų pritarimą sutarčiai su Rytų Vokietija sudaryti nedavė norimų vaisių.

• JAV karo veteranų sąjunga (American Legion) vienbalsiai nutarė reikalauti, kad JAV imtųsi akcijos pakeisti Castro režimą.

• Venezuelos prezidentas Betancourt reikalauja uždaryti komunistų partiją.

• JAV nesiimant griežtesnių žygių komunizmo plitimui P. Amerikoje su-laikyti, demokratiško nusistatymo atstovai pareiškė esą priversti remti karines diktatūras, kaip vienintelę išeitį komunizmo bangai su-laikyti.

Šiandien ir rytoj

AMERIKA ruošiasi kautynėms Kuboje ir Berlyne. Kautynėms, bet ne karui.

Baltieji Rūmai susirūpina, kad per paskutinį mėnesį, pagal Gallup apklausinėjimus, Kennedžio populiarumas krito penkiais punktais. Ekspertai aiškina, kad tai įvyko dėl Kubos ir bijoma, jog galės atsiliepti į lapkričio rinkimus.

Prezidento brolis Robert Kennedy pataria pulti Kubą. Bet visa problema kaip ir su kuo. Iki šiam laikui tik 750 kubiečių pabėgėlių įsirašė savanoriais į JAV armijos specialius dalinius ir jie dar nėra pakankamai apmokinti. Dalis jų jau buvo panaudoti mažose "ekspedicijose", bet nedavė laukty rezultatų.

Manoma, kad prieš lapkričio 6 Kuboje įvyks susirėmimas. Tai nebus jūrinė blokada, nes Amerikos laivai rizikuotų gauti į šoną torpedą iš sovietų povandeninių laivų. Tai nebus panašu nei į Vietnamo kautynes.

Kautynės įvyksiančios dėl Guantanamo bazės, aplink kurią Castro yra sutraukęs nemažai savo kariuomenės. Jei vienas jo vyrų paleistų šovį, amerikiečiai galės atsakyti smarkia ugnimi ir sunaikinti visus Castro dalinius. Toks žygis pakeltų demokratų prestižą ir leistų laimėti rinkimus.

Po rinkimų Amerikos daliniai atsitrauktų į savo pozicijas ir Stevensonas Jungtinėse Tautose galės pasakyti, kad Amerika tikrai gynėsi nuo užpuolimo. Nes jei norėtų, galėtų užkariauti visą salą...

BERLYNE irgi ruošiamasi kautynėms, bet ne karui.

Dar prieš lapkričio 6 Kennedy įspės Chruščiovą, kad amerikiečiai panaudos ginklus, jei rusai pertemps padėtį.

Kennedy duos įsakymą kariuomenei jėga prasiskinti kelią, jei komunistai bandys suvaržyti judėjimą į Berlyną. Pradžioj jėgos bus panaudotos nedidelės, bet jei bus sutiktas didesnis pasipriešinimas, jos bus padidintos.

Washingtonas nori rusams pasakyti:

-- Dabar jums lieka apsispręsti, ar jūs norite pasaulinio karo...

Bet prieš tai Washingtonas šiam žygiui bandys išgauti Adenauerio pritarimą. Panaudojimas karinių jėgų galės priversti prie Berlyno miesto sunaikinimo ir vienas kitas sviedinys galės nukristi į Vakarų Vokietijos teritoriją. Adenaueriui teks nuspręsti, ar jis sutiks, kad jo atsisatęs kraštas galėtų vėl iš naujo būti naikinamas.

Šio manevro tikslas yra dvigubas. Pirmiausiai parodyti rusams, kad jie nemanytų, kaip sakė Chruščiovas, jog amerikiečiai yra per daug liberališki, kad kariautų. Antra, norima priversti Adenauerį sutikti su realybe.

Kennedy jam pasakys, jei nenori karo, tai sutik su nuosaikumu...

PRAEITĄ vasarą vienas chicagietis, Vilnės skaitytojas, buvo nuvažiavęs aplankyti savo giminių sovietų okupuotoj Lietuvoje. Jam buvo leista keliauti autobusu. Kelionėj jis pradėjo kalbinti savo bendrakeivę, seną moteriškę:

-- Pas mus Amerikoje batai brangūs. Geresni kainuoja keliasdešimt dolerių!

-- Geresni batai! -- atsiduso moteriškė. -- Kitados mes Lietuvoje irgi turėjome.

-- Vietoj sviesto, kuris Amerikoje brangus, mes turime vartoti margariną.

-- Margariną! -- vėl atsiduso moteriškė. -- Seniau mes taip pat turėdavome margarino.

Chicagietis Vilnės skaitytojas neteko kantrybės:

-- Ar jūs bandote mane žnypinėti? Aš esu komunistas! -- sušuko jis moteriškei.

-- Komunistas! Seniau mes taip pat čia turėjome komunistų...!

(vg)

Techninis progresas Kuboje...

Vertė J. P. Palukaitis

(77)

— Vis dar tebeskauda, — pasakė Kokas, sviesdamas piktą žvilgsnį į Reinoldą. — Mano visas kūnas tebėra rudas, ir mėlynas.

— Vargšas Kokas, tamstai tikrai nebuvo lengva šiomis dienomis, — draugiškai tarė Grafas, ir miško tyloje tai suskambėjo šūvio garsumu, kai jis trenkė savo pistoletu, visa jėga kliudydamas virš Koko ausies. Kokas susvyravo, ginklas iškrito iš jo rankos, jis išvertė akis ir, lyg pakirstas medis, virto ant žemės, Grafiui pasitraukiant šalin, kad griūvančiam milžinui padarius vietos. Po dvidešimties sekundžių sunkvežimis vėl važiavo, ir miško prarėmė liko nematoma užpakaly, kai kelias darė vingį.

Pirmąsias dvi ar tris minutes nė vienas iš jų neištarė žodžio, ir iš sunkvežimio šoferio būdelės tebuvo girdimas tik tylus, vienodas motoro ūžimas. Šimtai klausimų veržėsi iš Janscio ir Reinoldo lūpų, tačiau jie nežinojo, kuo pradėti, nes sunkus slogutis, nuo kurio jie tik ką paspruko, vis dar peraiškiai tebetavaravo prieš jų akis. Bet Grafas sulėtino greitį ir sustabdė mašiną, jo siaurame, aristokratiškame veide pasirodė reta tam žmogui šypsena, kai jis tiesė ranką užpakalinę kišenę ir iš jos ištraukė gaubtą metalinę bonką.

— Slyvinė, bičiuliai, — pasakė jis balsu, kuris nebuvo toks ramus, kaip visada. — Slyvinė, ir dangus žino, kad niekam ji nebuvo labiau reikalinga, kaip mums trims šią dieną. Man, nes aš šiandien tūkstanteriopai miriau, ir jūdviem, nes tebešglatė šlapiuose drabužiuose ir galite susilaukti tikro plaučių uždegimo. Ir be to, aš su jūdviem, atrodo, ne taip jau labai gerai elgiausi. Ar ne?

— Tai tiesa, — pasakė Janscis, kuris dabar turėjo kalbėti už abu; nes Reinoldas neteko kvapo, stipriai degtinei užliejus jo gerkle. — Įprastinė cheminės žlugdymo priemonės, papildytos visiškai nauja medžiaga, kurią jis pats tik ką išrado — ir, tamsta jau žinai, garo pirtis.

— Galiu įsivaizduoti, — pritarė Grafas. — Judu nesukėlėte labai laimingo įspūdžio. Iš tikrųjų, judu neturėjote teisės tebestovėti ant kojų — be abejo, judu teišlaikė žinomas, kad tebuvo tik laiko klausimas, kol aš pasirodysiu scenoje.

— Savaime suprantama, — sausai pastebėjo Janscis. Jis truktelėjo stiprų gurkšnį iš bonkos, ašaros ištryško iš jo akių, ir jis žiopčiojo oro. — Velnio gaminy, — pasakė jis, — grynai nuodai, bet niekas ir niekada man net iš tolo nebuvo taip skanus.

— Taip, — tarė Grafas, — yra laikų, kada geriau per daug nesmaguriauti. — Jis pridėjo bonką prie lūpų, išgėrė stiprios degtinės, lyg ji būtų vanduo, ir paslėpė bonką užpakalinėje kišenėje. — Šis stabtelėjimas buvo absoliutiškai reikalingas, bet dabar mes turime paskubėti: laikas nedirba mūsų naudai.

Jis įjungė bėgį, davė gazo, ir mašina pajudėjo. Reinoldas turėjo savo protestą garsiai išreikšti, kad būtų išgirstas pro pirmojo bėgio ūžesį.

— Bet tamsta mums juk papasakosi...

— Pabandykite manęs netrukdyti! — tarė Grafas.

— Bet vėliau, jeigu neprieštarausite. Toliau mums pavaišavus, paaiškinsiu kodėl. Taip, kas liečia šios dienos įvykius, turiu pagaliau jums pranešti, kad aš jau mechau AVO tarnybą. Žinoma, labai nenoromis.

— Žinoma, — sumurmėjo Janscis. — Ar tai jau kas nors žino?

— Furmintas žino, turėčiau tikėti. — Grafas, toliau pasakodamas, be paliovos atidžiai stebėjo siaurą lauko kelelį. — Tiesa, aš to jam nepranešiau raštu, tačiau po to, kai jį surišau ir palikau kabinete, jam iš tikrųjų turėtų būti paaiškėję mano tolesni kėsiai.

Nei Reinoldas, nei Janscis nieko nepasakė, atrodė nėra galima pridurti kokią nors pastabą prie to pranešimo, ir, tylai tebesitęsiant, juodu galėjo matyti, kaip siauros Grafos lūpos susidėstė šypsenai.

— Furmintas! — pagaliau prabilo Janscis. — Ar tamsta nori tuo pasakyti, kad savo viršininką...

— Mano buvusį viršininką, — pataisė Grafas. — Tokia tikroji būklė. Tačiau leiskite papasakoti nuo pradžių. Atsimenate, kad aš jums per Kazoką perdaviau žinią — beje, ar jis laimingai atvyko tuo Opeliu?

— Abu puikiausioje tvarkoje.

— Tikras stebuklas — jums reikėjo pasižiūrėti, kaip jis išvažiavo! Taigi, aš jam pasakiau, kad jis turis jums pranešti, jog man reikią į Godollo — gerokai stambaus masto kratų akcijai. Aš buvau prileidęs, kad tam reikalui iš tikrųjų vadovausias pats Hidas, bet jis pasakė man, kad jam reikią į Gyorą, kur turis atlikti kažką labai svarbaus. Taigi, mes išvažiavome į Godollo — aštuoni vyrai, mano menkybė ir kapitonas Zsoltas — vyras, sugebąs labai puikiai naudoti guminę lazda, bet šiaip jau nepaprastai negabus. Aš buvau labai neramus, mums išvažiuojant — prieš pat išvažiavimą atsitiktinai pastebėjau veidrodyje, kaip viršininkas į mane pasižiūrėjo labai keistu žvilgsniu. Ne dėlto, kad būtų kažkas nuostabaus, jei viršininkas į ką nors keistai pasižiūri, jis nepasitiki net savo žmona; bet man buvo keistoka tai, kad tas pats žmogus dar prieš savaitę man bėrė komplimentus, būk aš esąs pats pajėgiausias valdininkas visoje Budapesto AVO grupėje.

— Tamsta esi nepakeičiamas, — sumurmėjo Janscis.

— Labai ačiū! Taip, ir tada, mums vos tik atvykus į Godollo, Zsoltas pasakė tai, kas mane trenkė lyg bomba. Jis atsitiktinai prasiitarė, kad rytą kalbėjęs su Hido šoferiu ir iš jo sužinojęs, kad pulkininkas prieš pietus noris važiuoti į Szarhazos kalėjimą, ir nesuprantas, ko jis toje tamsioje skyklėje galis ieškoti. Tai išgirdus, man viskas kartu dingtelėjo — ir taip garsiai, kad tik stebuklu Zsoltas neišgirdo. Aplinkybė, kad mane išgrūdo į Godollo,

Vilnies redaktorius Leonas Jonikas atstovauja lietuvių spaudą Washingtone

"Lietuvių liaudies dienraštis"

-- Chicagoje leidžiamas komunistų okupuotos Lietuvos balsas išeivijoje, dergias ir sovietiškomis spalvomis taršas išeivijos pastangas kovoje už Lietuvos laisvę ir išsivadavimą iš komunistinio jungo, didžiųjų galįs per savo redaktorių Leoną Joniką dalyvauti Washingtone ruošiamoj spaudos konferencijoje.

Spalio 13 d. laidoje Vilnis rašo, kad "kviečiamas valstybės sekretoriaus Dean Rusk, sostinė išskrido "Vilnius" redaktorius Leonas Jonikas. Pats prezidentas Kennedis, valstybės sekretorius ir visa eilė sekretoriaus pavaduotojų, plačiai ir nuodugniai aiškina JAV užsienio politiką informacijų perdavėjams

-- laikraštininkams, radijo ir televizijos žmonėms".

Jau kuris laikas kaip iš "Naujienų" sužinojome, kad į tą konferenciją yra pakviesti mūsų dienraščių atstovai -- Dr. P. Grigaitis ir A. Šimutis. Kai kur tas kvietimas reiškiamas su pabrėžtinu pasididžiavimu.

Mums atrodo, kad spaudos žmonės gali būti pakviesti ir yra kviečiami daug kur. Ir tai nesudaro ypatingos sensacijos.

Būdinga tik tai, kad "Naujienose" pabrėžiama kvietimų svarba formalumuose. Nurodoma, kad kiekvienas pakviestas gaus kortelę "ir tik gavusieji tas kortelės asmens bus įleidžiami į Auditoriją".

("Tenai, kur dalyvauja JAV

prezidentas, yra laikomasi griežtų saugumo priemonių" Naujienos, spalio 12 d.)

Kiek žinoma, Prezidento spaudos konferencijose, kurios su mažais sutrikimais, vyksta kartą į savaitę, be JAV Spaudos atstovų, dalyvauja visa eilė prie State Departmento akredituotų užsienio spaudos atstovų. Jų tarpe ir iš už anapus geležinės uždangos. Ką tose konferencijose reiškia "saugumo priemonės", ne spaudos atstovų reikalas syarstyti ir skelbti.

Mūsų akimis žiūrint, saugumo reikalas įgyja kitą prasmę, kai išeivių spaudai atstovauti kviečiamas Vilnies atstovas L. Jonikas. Prieš ką gi tada tos "saugumo priemonės"? Ir ką reiškia Naujienose jų toks pabrėžimas?

Lietuvių spaudos atstovų sudėtis verta didesnio dėmesio. Bene tik Dr. P. Grigaitis galėtų paaiškinti kieno rekomendacijomis kvietimai į tą "saugią" konferenciją buvo siuntinėjami.

Ne vienam taip pat gal kils klausimas, ar Dr. P. Grigaitis šį kartą lietuvių delegacijos sąstatu yra patenkintas. Ir... ar patenkinti mes su visais veiksniais kartu paėmus?

CHICAGOS PARENGIMŲ KALENDORIUS

Chicago Lietuvių Organizacijos, kurios pageidauja, kad jų ruošiami rengimai būtų įtraukti į šį kalendorių ir vėliau po įvykio paminėti "Dirvoje", prašomos kreiptis į "Dirvos" Bendradarbių Klubą Chicagoje Valdybą:

Raimundas Mieželis, pirm., 112 Charlton Ave., Western Springs, Ill., telef. 839-6980.
Vytautas Kasniūnas, vice pirm., 3754 W. 70th Pl., Chicago, Ill., telef. LU 5-3617.
Mečys Valiukėnas, (sekr.), 4550 So. Christiana Ave., Chicago, Ill., telef. LA 3-9288.
Antanas Šantaras, išd., 7026 So. Artesian Ave., Chicago, Ill., telef. WA 5-0743.

SPALIO 20 Ateitininkų Sendraugių skryčiaus rudens vakaras Jaunimo Centre.

SPALIO 21 Lietuvių Montessori Draugijos Tradicinė Madų pa-

DIRVA

— THE FIELD —
Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
HENDERSON 1-6344

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: Jonas Čiuberkis • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Prenumerata metams: \$10.00. Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja: Jonas Čiuberkis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.

Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, A. Lai-kūnas, R. Micželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

roda. Jaunimo Centre 3:30 val. p.p. Pajamos skiriamos Montessori Vaikų Namų įrengimui.

SPALIŲ 21 d. Šv. Kazimiero Seserų Rėmėjų buncio parengimas Marijos Aukšt. Mokyklos svetainėje 2:30 val. p.p.

SPALIO 27 Scenos Darbuotojų Sąjungos balius Western Ball-room salėje.

SPALIO 27 D. ALT S-gos Chicago skryčiaus tradicinis rudens balius su menine programa.

SPALIO 28 Ateitininkų Kristaus Karaliaus minėjimas Jaunimo Centre.

LAPKRIČIO 3 D. LDK BIRUTĖS D-jos Chicago centrinio skryčiaus tradicinis koncertas - balius.

LAPKRIČIO 4 Tėvų Marijonų Bendradarbių Chicago apskrities metinė vakarienė Šarkos restorane.

LAPKRIČIO 10 D. BALFO Chicago apskrities rudeninis koncertas-banketas Jaunimo Centre.

GRUODŽIO 8 Dramos teatro "Atžalynas" statomo Birutės Pukelevičiūtės vaidinimo vaikams "Aukso Žąsis" premjera Jaunimo Centre.

GRUODŽIO 9 D. Sol. M. Kripkauskienės rečitalis Jaunimo Centre.

GRUODŽIO 31 Santaros-Šviesos ruošiamas tradicinis Naujų Metų sutikimas Chicago Music Hall patalpose 9 val. vak.

SAUSIO 5 Scenos Darbuotojų Sąjungos statoma Dario Nicodemio komedija "Gatvės vaikas" Jaunimo Centre.

ONE
GIFT
4
WORKS
MANY
WONDERS

UNITED APPEAL
OCTOBER 15-25

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9
TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

MOKAME

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

4 1/2 %

metinį dividendą už
visas taupymo sąs-
kaitas.

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigų galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanuskas, Pres.

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE APLANKYKITE

MIDWEST MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖ

2515 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-1731

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIČIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

German Brandy 5th \$4.79
Kron-Brannvin Aquavit. 5th \$3.98
Dujardin German Brandy 5th \$5.29
Old American Wiskey Full Qu. \$3.98

Chianti Import. Wine Qu. \$0.98
Bordeaux French Wine 5th \$0.98
Zeller Schwarze Katz 5th \$1.29
Ambasador Vermouth 5th \$0.98

NUOLAUDŲ POLITIKA IR KULTŪRINIS BENDRADARBIAVIMAS

Gandai, kad Chruščiovas rengiasi atvykti į Ameriką, ir prezidento Kennedy pareiškimas, kad jis ketina su Chruščiovu pasimatyti, ne vienam mūsų sukelia neramių minčių: ar tik nesiruošia Prezidentas padaryti naujų nuolaidų sovietams? Ar neketina jis pripažinti Pabaltijo kraštų bolševikams? Juk bolševikai vistiek yra užėmę Pabaltijo valstybes, ar Amerika su tuo sutinka, ar ne. Tad kodėl nepripažinti įvykusio fakto oficialiai? Kodėl nepripažinti vagies teisėtu savininku, jei vagis turi pavogtą daiktą savo žinioje ir nekreipia dėmesio, ką kiti apie tai galvoja?

Nežiūrint tokios bolševikiškos logikos įtikimumo, netgi nuolaidų politikos šalininkai sutinka, kad Pabaltijo valstybių pripažinimas sovietams dabartiniu metu sukeltų didelio nepasitenkinimo Amerikos visuomenėje ir dar labiau sumažintų Amerikos prestižą užsienyje. Todėl jie mėgina surasti vienokį ar kitokį pretekstą jų taip norimai nuolaidai pateisinti. Ir štai mus pasiekia žinios, kad pusiau oficialūs pareigūnai kalbina lietuvius kultūrinių vykti į okupuotą Lietuvą bendradarbiavimui su pavergtos Lietuvos kultūrinių. Kol kas tokie pasiūlymai tebuvo nukreipti į kelis dainininkus ir vieną chorą, tačiau reikia laukti, kad ateityje bendradarbiavimo tinklas bus praplėstas, jei dabar kviečiamieji bolševikų kvietimą priims.

Ko šitokių kvietimu siekiama? Paleikis ir kiti Maskvos pastumdėliai gerai žino, kad Amerikos lietuvių visuomenė niekuomet nesutiks su Lietuvos okupacija. Tačiau jie galvoja, kad vienas kitas menininkas, inžinierius ar laikraštlininkas gali susigundyti kvietimu aplankyti okupuotą Lietuvą ir tuo nesąmoningai pritariti Lietuvos pavergimui. Juk bet koks bendradarbiavimas su komunistų pavergtos Lietuvos veikėjais tėra įmanomas komunistinei okupuotos Lietuvos vyriausybei pritarus ir leidus, ir todėl jis yra tolygus tos vyriausybės pripažinimui. Iš to išplaukia, kad kuo daugiau komunistinė vyriausybė Amerikos lietuviuose ras bendradarbių — dainininkų, dailininkų, inžinierių, sportininkų ir kitų — tuo jai geriau. Maskva jau mokės tą faktą išpūsti į pritarimą komunistinei Lietuvos okupacijai. Esą, tik maža sauželė fanatikų nenorinti sutikti su istoriniu faktu, kad Lietuva esanti laiminga Sovietų Sąjungos respublika, o didžiulia už tėvynės ribų gyvenančių kultūrinių, menininkų ir mokslininkų jau seniai šią tiesą esanti pripažinusi. Tad kodėl Amerikos vyriausybei nebūti realistei ir nepripažinti Lietuvos ir kitų Pabaltijos valstybių sovietams?

Tačiau Amerikos vyriausybė savo nusistatymu Lietuvos ir kitų Pabaltijos valstybių atžvilgiu niekuomet nepakeis, jei mes patys tam neduosime pagrindo, jei neįsipainiosime į bolševikų mums tiesiamas kultūrinio ir kitokio bendradarbiavimo pinkles. Štai kodėl šiuo momentu mums visiems reikia būti vieningiems ir tvirtiems. Mes turime giliai savo širdyje nešioti geležinį pasiryžimą greičiau mirti, nei bendrauti su Lietuvos pavergėjais. Tuomet istorija paliūdys, kad mes savo krūtinėse išnešiojome Lietuvos laisvės ugnį iki karsto lentos.

Julius Smetona

TORONTO LIETUVIAI IR BAŽNYČIA

Dirvos, 112 Nr. tulpisame laiške detroitietis J.Š. matyt, yra susidūręs klaidingą nuomonę apie Toronto lietuvius, kad jie neduoda aukų Tėvams Pranciškonams ir kaip jis spėja, kad gal dėl tos priežasties jie įsteigė bankelį. Nebūtų galima pasakyti, kad Toronto lietuviai yra tokie šykštūs. Jeigu Tėvų Pranciškonų metinės pajamos jau yra pasiekusios netoli 200 tūkstančių dolerių, tai yra ne kieno kito, o tik mūsų kolonijos lietuvių nuopelnas. Pagal savo išgales mes juos rėmėme ir davėme aukas. Pastatėme gražų pastatą, kuriame yra bažnyčia, moderni valgykla ir salė su scena vaidinimams, šokiams, sportui, ir kitiems reikalams. Statybai buvo išleista virš pusės milijono dolerių.

Mūsų duosnumą labai aukštai įvertino ir aukštesnioji bažnyčios vyresnybė. Vyskupui paskelbus savo vyskupijoje 7 milijonų dolerių vą, Prisiėlimo parapija, kuriai vadovauja Tėvai Pranciškonai, buvo pastatyta pirmąją vietą. Jai, kaip finansiniai stipriai, buvo paskirta trijų metų bėgyje iš savo parapijiečių surinkti ir sumokėti 225 tūkstančius dolerių. Vajus dar tebevyksta ir jo rezultatai paaiškės vėliau.

Taigi lietuviai auksio, bet reikalų visuomet atsiranda daugiau negu pinigų. Todėl savaime aišku, kad tų sumų niekuomet ne-

pakaks, kad būtų galima patenkinti naujų planų ir sumanymų vykdymą.

Dabar turimos patalpos darosi per ankštos. Pavyzdžiui bingų mėgėjų yra atsiradę tiek daug, kad ne visus galima turimoje salėje sutalpinti. Susidariusi padėtis vertė ieškoti išeities. Šalia buvo nupirka keletas namų, kurių vietoje numatoma pastatyti kleboniją su atskiromis patalpomis bankeliui, salę bingui, raštinėms, posėdžių kambariais ir kt.

Be to mūsų parapijos ateities planų vykdyme, kad ir ne pirmoj eilėj, bet yra numatyta ir naujos bažnyčios statymas. Tam tikslui jau ir fondas sudarytas. Tai vis pinigai, kurie su mana iš dangaus nenukrito, o juos sudėjo Toronto lietuviai.

Dėl parapijos bankelio įsteigimo gal per daug nereikėtų kaltinti Tėvų Pranciškonų, tai ne jų išmisas, o prieš keletą metų aukštesnės bažnytinės vyresnybės sugalvotas ir pasiūlytas dalykas, kuris tebuvo tik dabar įgyvendintas. Vykdamas statybas ir kitus planus parapijos vadovybei yra labai svarbu žinoti parapijiečių piniginius pajėgumus. Parapijos bankelį laikomi parapijiečių pinigai turėtų tą pliusą, kad prisidėtų prie naujų statybugreitesnio pradėjimo, spartesnio tempo išvystymo ir užbaigimo.

K.V.
Toronto

UŽSAKYKITE GELĖS TELEGRAFU
Gelės visoms progoms — vedyboms, laidotuviams ir t.t.

FRIENDLY FLOWER SHOPPE

VISAD JŪSŲ PATARNAVIMUI

Atdara: nuo 9 ryto iki 7 val. vak. Sekmad. nuo 10:30 - 1:30
Telef. namų 431-6558 6901 Superior Ave.
Krautuvės — 431-6339 Cleveland 3, Ohio

Grupė Vaidilos teatro aktorių, vaidinusių Maironio "Kęstučio mirtis". Prieky režisierius P. Maželis. Už stalo: I. Gatautis, V. Žilionytė, V. Morkūnienė, J. Dunduro nuotrauka

MAIRONIO KĘSTUČIO MIRTIS DIRVOS VAKARE

ST. SANTVARAS

Nors Dirvos metinė šventė, paženklinta pirmojo romano konkurso laureatės Alės Rūtos pagerbimu ir Maironio Kęstučio Mirties pastatymu Clevelande, jau nuskendo į praeities liūną, vis dėlto ji paliko pėdsakų, kuriuos ir vėliau galima prisiminti.

Pats būdamas tos šventės dalyvis, žadėjau apie ją parašyti savo išspūdžius, bet, grįžęs namo į Bostoną, radau tiek subėgusių darbų, kurie supančiojo mano rankas ir kojas. Tik dabar, ilgo savaitgalio palaima atsigalvindamas, galiu atsisėsti ir grįžti į Dirvos vakarą, kurio įvykiai anaipol nėra manijje užgesę.

Žiūrėdamas Maironio istorinę dramą Kęstučio Mirtį, Vaidilos teatro premjerą Clevelande, svajinausi įvairiomis mintimis, kurios jaudino, džiugino ir spaudė širdį. Prisiminiau tos dramos realistinę pastatymą Valst. Dramos Teatro scenoje Kaune. Atkurtoji Lietuvos praeity ten dalyvavo ne tik žmonės, bet ir arkliai. Ano vaidinimo ryški priešingybė yra Vaidilos teatro darbas. Čia nebuvo scenoje ne tik arklių, bet pasitenkinta viena stilizuota dekoracija, vaidintojai vyrai apgėti šios dienos kasdieniniu drabužiu, atsisakyta net ryškesnio grimo. Scenoje šventiščiau atrodė moterys, nes jas dabino tautinė apranga.

Tokia istorinio veikalo statymo forma būtų priimtina ir gerais laikais, žinoma, reikalaujant iš jos gaivalingų ir stiprių vaidybinio meno plonybių, tačiau šiuo atveju tokis Maironio dramos atkūrimas buvo tik dar vienas įrodymas, kad emigracijos mūsų teatro vargsta ir skursta. Tai nėra priekaištas Vaidilos teatrui ir jo dalyvių šauniam sambūriui, bet priekaištas mums visiems, kad nepaslenkam, nesusiorganizuojam ir pamirštam, jog teatro menas nemaža prisidėjo, kad šandien mes esam dar gyva ir mirtingi nesirengiantys tauta... Kas liudija mūsų emigracinio dramos teatro skurdą? Visų pirma liet. kultūros istorijos perspektyvoj bus sunku rasti pateisinimą, kad naujoji ateivių banga, anot Maironio, apsišarvojusi arklu, knyga ir lyra, nepajėgė suorganizuoti ir nors kelti tiką metų išlaikyti profesinį dramų teatrą, kuris visai Amerikos Lietuvai galėjo būti atgaivos ir stiprybės spinduliu. Medžiagos tokiam teatrui sukurti turėjome, talentingų ir prityrusių aktorių nestigom, bet plačioji šaly jie pasiklido (tiksliau -- leidom jiems išsibarstyti), kaip nekrikšto bitės, tik menkus savo kūrybinio darbo pėdsakus rūšioj kasdienybėje palikdami.

Kurį laiką JAV turėjome scenos meno mylėtojų trupes, rodančias

ypač meniniu požiūriu geras spektaklis.

Nekeldami net klausimo, ir vėl galim sakyti, kad mūsų emigracinio dramos teatro nesekmų priežastys skaudžiu pirštu duria į mūsų akis, Lietuviško vaidinimo nesilgim, jo nelaukiam ir neremiam, o jei kas jį ir surengia, tai jau beveik visada rizikuoja apytušte kasa. Manysčiau, didelė sarmata ir tautos atskalai, kai ji grožio ir gėrio ilgesį praranda!...

Tegul atleidžia man Vaidilos teatro dalyviai, kad šia proga paliečiau problemas, kurios, esu tikras, ir jiems nėra svetimos. Mane Vaidilos teatro premjerinė Kęstučio mirtis ne tik į liūdnas mintis skandino, bet ne vieną atvejų guodė ir džiugino. Pasišventėlių darbą, vis dėlto turim tirti, kad lietuviškas spektaklis Amerikoje darosi vis retesnis ir retesnis svečias,

Norėdamas, kad būčiau teisin-

gai suprastas, turiu paaiškinti, kad rašau apie scenos meno mylėtojų pastangas, tad savaime aišku, kad čia negalima taikyti tų matų ir saikų, kurie būtų taikomi profesiniam dramų teatrui. Mūsų gyvenamu metu ir sąlygom scenos meno mylėtojų teatras yra itin reikšmingas. Nors ir netobula forma to teatro žmonės uždega mums ramų šviesą ir leidžia pasidžiaugti lietuvišku žodžiu scenoje, jie atkuria mums tokių vaidų ir išgyvenimų, kurių mes turėtume būti pasilgę. Tai žygiai ir darbai, kurie rodo mūsų dvasios gyvastingumą, kurie patys save pateisina, pasiaukojimo ugnim atspindi...

Maironio metais atkurta Maironio istorinė drama Kęstučio Mirtis. Manysčiau, tai yra daili rožių puokštė Clevelando lietuvių kolonijai, o taip pat ir visiem Amerikos lietuviams.

Maironio veiklas, kaip kiekvienas dramos kūrinys statomas scenoje, reikalingas nemenko kiekio pagalbinių priemonių -- dekoracijų, drabužių, grimo ir įvairių scenos padargų. Kęstučio Mirties pastatyme Clevelande tų visų dalykų buvo tik minimumas. Paprastas kasdieninis drabužis istorinėje dramoje varžytų prityrusį aktorių, tai ką besakyti apie scenos meno mylėtoją. Tačiau Vaidilos teatras, jeigu jis būtų norėjęs Maironio veiklą parodyti anų dienų dekoratyviniame fone, jeigu jis būtų bandęs pasigaminti istorinius baldus ir pasisistinti drabužius -- būtų sukales tokią išlaidų sąskaitą, kurią ir keli žiūrovų pilni vaidinimai vargu galėtų padengti. Tai, kas šiuo atveju buvo padaryta -- padaryta su teatro meno meile ir pasišventimu.

Petras Maželis, mano senas pažįstamas iš Kauno teatro, statydamas Maironio Kęstučio mirtį, ėmėsi tikrai nelengvo darbo. Veiklas savo apimtimi yra didelis, kai kurias jo scenas ir prityrusiam aktoriui nebūtų lengva perkelti per rampą, tekstai nestokoja Maironio poetinių polėkių ir subtilumo. Visa tai, ką parodė rež. Petras Maželis -- yra rūpestingo ir sąžiningo darbo vaisiai. Vaidinime regėjome visą eilę tokių scenų, kurias trupės vadovai pasisėkė pakelti į pasigėrėtiną teatrinio meno aukštį. Jo vadovaujama vaidin-

(Nukelta į 4 psl.)

NAUJA!

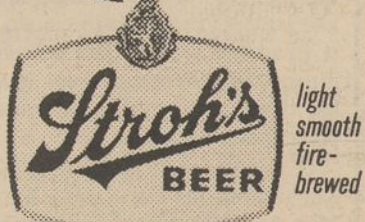
STROH'S "NEGRAŽINAMAS" SIX-PACK

PATOGUS! NEDIDELIS! BE DEPOZITO! BE GRAŽINIMO!

THE STROH BREWERY COMPANY, DETROIT 26, MICHIGAN

Taip skanus stikle — ir taip patogus... Stroh's naujas negražinamas six-pack, nedidelės 12 uncijų bonkos. Paimkite pora šiandien! Pirmos rūšies... populiariomis kainomis visur!

AMERICA'S ONLY FIRE-BREWED BEER

MAIRONIO KĘSTUČIO MIRTIS...

(Atkelta iš 3 psl.)

tojų trupė yra drausminga, susiklausiusi ir lanksti. Visa tai rodo, kad Petras Maželis daug dirba, kantriai dirba, Maironio Kęstučio Mirties pastatymas, nors ir stilizuotas (be dekoracijų, grimo ir istorinių drabužių), yra žymiai daugiau negu šis tas mūsų apsi-
niaukusiame teatro gyvenime.

Petras Maželis, be režisūros, Maironio Kęstučio Mirtį vaidino Jogailos vaidmenį. Aktorius, pasakyčiau atkūrė "tradicinį" Jogailą -- siplnavalį, neryžtingą, nepajęgantį atsispirti intrigom, bet grynai ir gyvos sąžinės vyrą. Petras Maželis, kaip prityręs aktorius, sukūrė spalvingą Jogailos paveikslą, nors paties kunigaikščio darbai, Maironio atkurti, tikrai negalėjo mūsų džiuginti.

Išdaviko Vaidilos vaidmenį sukūrė Ignas Gatautis. Vaidmuo nuo pradžios iki pabaigos buvo išlaikytas, aiškiai galėjom matyti, kad aktorius turi sceninį patyrimą ir vaidybos meno kultūrą. I. Gataučio nevaržė "civiliški" drabužiai, savo apgalvotų judesių ir ryškių tariamų žodžių jis davė vaizdą žmogaus, kuris dėl asmeninių ambicijų ne-

pabūgo stoti į kovą su didžiuoju kunigaikščiu.

Vaidilos teatro stulpas yra Zigmas Peckus, vaidinęs Kęstučio vaidmenį. Gera išorė, lengvi judesiai, puikus balsas, pagirti-
na lietuvių kalbos tartis ir turtingas vidus yra tie daviniai, kurie Z. Peckui padėjo sukurti didvyrišką Maironio Kęstutį. Jo vaidyboj regima sceninė patirtis. Nors vienoj kitoj vietoj Kęstutis lyg susmulkėjo, bet bendras vaizdas leidžia tarti, kad Z. Peckus yra talentinga ir reikšminga Vaidilos teatro pajėga.

Nors ir nedideliame Jogailos motinos Julijonos vaidmenyje ugninga ir pajėgi aktorė pasirodė Viktorija Morkūnienė. Kerštinga ir neapykanta tikinanti Marė buvo Violeta Žilionytė. Romas Zorska vaidino jauną Vytautą. Mūsų mylimo kunigaikščio vaizdas buvo mielas ir jaukus. Gražina Plečkaitienė sukūrė patraukų Vytauto žmonos Onos paveikslą.

Vaidilos teatro statomaj Maironio Kęstučio mirtį mane nepaprastai džiugino gražūs būrys vyresnių ir jaunių, kurie vaidino visą eilę mažesnių veikalo vaidmenų. Visi jie, kiek jų jėgos

ir patyrimas leido, į savo roles įsijautė ir rūpestingai jas vaidino. Vladas Plečkaitis Skirgailą, Gediminas Gudėnas Rimgailą, Arūnas Gasparaitis Eimutį, Dalia Mackevičiūtė Laimutę, Jonas Citulis Krivių Krivaitį, Vytautas Malcanas Ragainės komturą, Nijolė Maželienė Dvariškę, Viktoras Stankevičius Kučuką ir Algis Rukšėnas Prokšą.

Pats Maironis iš tų personажų išskyrė Laimutę ir Eimutį, du jaunuosius, kurie spindi nekalta, tyra ir naivia meile. Meile vienas antram, meile ir pasiaukojimu didžiajam kunigaikščiu Kęstučiui. Nelengvas ypač Laimutės vaidmuo, kurį Dalia Mackevičiūtė atliko su įgimta ir giedria vidine šilima.

Nors ir nematydamas aiškesnių pragiedrulių emigraciniame mūsų teatro gyvenime, nuoširdžiai linkiu, kad Vaidilos teatras Clevelande dar ilgus metus išlaikytų savo šeimoj ir savo kolonijoj gaivią vaidybos meno meilę.

**KAS DIRVOS NESKAITO
- DAUG NUSTOJA!**

AKIMIRKOS

Bronys Raila

Kepurėmis mus užsvaidė

Kai vasarai baigiantis mūsų spaudą kasmet ima svilinti išsisekimo sausra, yra tik vienas žodis, kuris dar gali prasklaidyti nuobodulį, -- tai liberalizmas. Pamojuok šia skarele, ir gali būti tikras, kad bent katalikiškoji spauda neišstylės.

Taip ir atsitiko, kai santariečiai energingai pareiškė, kad Dr. J. Griniaus pakvietimas į pagrindinius kultūros kongreso paskaitininkus yra antausis visam "liberaliajam sparnui". Jį diskvalifikavę tam tikri ne visai laimingi jo pasisakymai Drauge apie velionį rašytoją A. Škėmą. Tai beabejo buvo šaunus kone visų santariečių kultūrininių vadų solidarumas.

Katalikiškoji spauda tuoj parodė nemažiau girtiną solidarumą dar vieningiau ir energingiau užsisotai už savąjį Dr. J. Grinių. Ir ji tada puolė... liberalizmą. Iš keliolikos mano turimų iškarpų suminėsiu vos porą trejeta.

Dėl V. Kavolio, R. Mieželio, Margučio, Vyt. Meškauskos ar ir mano pasisakymų Draugas pareiškė: tai esąs "slogus neapykantos balsas" ir "tie išsišokimai rodo, kad lietuviški liberalai paneigia bet kokią laisvę, jie siekia vispusiškos diktatūros ir, kur negali pasiekti -- pasitraukia"... Tie liberalai "kokiems ten leidžiamais burbulais temdo lietuviško kultūrinio gyvenimo prošvaistes" ir "visa nelaimė, kad tie mūsų liberalai permažai liberališki"... Anot vieno Draugo vedamojo, tai tik "vadinamieji liberalai". "Regis", sako laikraštis, "liberalų dvasiai tikėtų parodyti toleranciją kitaip mąstančiam. Betgi to mūsų lietuvių liberalų tarpe visai nesimatyti. Jie labai aršiai kovoja prieš jiems svetimos pasaulėžiūros žmones"...

O Brooklyno Darbininkas surado dar savotiškiau. Esą, mūsų balsai apie kultūros kongresą buvę "ir nekultūringi ir antiliberalūs". Maža to, tai buvęs "antausis sau patiem", "antausis" liberaliniam sparnui" (tarp kabučių!) neiš Dr. Griniaus, bet iš tų, kurie stoji tariamai liberalinio sparno vardu kalbėti...

Ir susivaikyk dabar tu brangusis, kai ne tariamo o "tikro" liberalizmo mums reikėtų mokytis iš ponų Sužiedėlio ir Brazaičio.

Man rodos, kad trumpiausiai ir geriausiai dėl visos tos pliauškalynės pasisakė paskutiniame numerioje Chicagos Margutis: "Liberalai, mūsų opo-
nentių supratimu, tėra liberalais tol, kol jie tyli arba pritaria tam tikros grupės užsimojimams ir planams. Kai liberalai pasako savo pažiūrą, pasakoją atvirai ir po ją pasirašo, tada jie nusikalsta. Jie negali kovoti dėl savo principinių pažiūrų, nes jie nėra neklaidingi. Toji privilegija paliekama Dr. Griniaus gynėjams"...

Ką parašė Vytautas Kavolis, kuris buvo ypač puolamas ir kurio pasisakymas anų pavadintas "slogiu neapykantos balsu"?

Jis Naujienų priede rašė -- griežtai, dramatiškai, kumščiu padaužydamas stalą ir tai pats pavadino "Protesto ženklą". Draugo polemistai išsirinko šiurkščiausias vietas, bet ten buvo ir kitokių, su daug vaiskesne mintimi ir širdgėlišku jautumu.

Pavyzdžiui, kad ir toks jo sušukimas dėl Dr. Griniaus škėminių rašinių: "Ir šiam groteskiškam šokiui, šiam viduramžiškam moraliniam mirusiųjų iškasimo ir sudeginimo aktui mes turime į Kultūros Kongresą atsilankydami, parodyti savo pritarimą -- mažų mažiausiai, savo nejautrumą..."

Į tai reikėjo atkreipti dėmesį -- visiems, ir katalikams, ir kongreso ruošos komitetui, ir B-nės Tarybos pirmininkui S. Barzdukui. Jei kas sakosi, kad jam tai yra svarbu ir skauda, tai negalima rasti įmanomo dialogo jam atšaukiant: tu klysti, vadinamasis libe-
rale, tu esi ignorantiškas antiliberalas, ir tau visai neskauda, tu tik neprastuburniškai plūstiesi...

O ką mūsų vienybininkai, jungėjai ir diplomatai? Kur tau! Ką jūs čia -- kepurėmis jus užsvaidysim! Mes dirbam, mūsų nervai įtempti, o jūs, anot Barzduko, "šalia stovėdami, tik stenatir visaip zirztiat!"

Pirma, tie, kurie dėl kongreso jau kritiškai pasisakė, nėra stovėj ir nestovį mūsų kultūrinės veiklos nuostolėje. Jie yra rašę ir gausiai tebe-
rašę mūsų spaudoje įvairių straipsnių, rašę ir išleidę visuomeninio turinio ar poezijos veikalų, redagavę stambesnius kultūros žurnalus. Antra, kepurėm jų neužmėtysit, ir ne visa jiems taip imponuoja, kaip sendraugiai savo self-glorifikacijoje norėtų. Pagaliau, trečia, -- pagrįstai ar nepagrįstai, bet jei ryškesnis Amerikos lietuvių, ypač jaunesnės generacijos kultūrinis sparnas pareiškia savo nusistatymą, tai su juo nebūtų išmintinga visai nesiskaityti, jeigu norima, kad kultūros kongresas būtų, irgi St. Barzduko žodžiais sakant, "visų lietuvių", kurie "visi" ten kviečiami.

Santara yra įdomus, brestantis ir jaupakankamai reikšmingas lietuvių liberalinio sparno kultūrinis sąjūdis. Šalia ateitininkų katalikiškame sparne, jis yra kone vienintelis pajėgus ir kūrybin-
gas būti ateities laido liberaliniuose judėjimuose, kas reikštų mūsų tautos idėjinį komponentų normalią tradicinę plėtotę.

Kaip vienas iš veikliausių Amerikos Lietuvių Bendruomenės lėpymo vadovų ir darbininkų, p. S. Barzdukas ligšiol buvo žinomas, kaip kantrus ir pakantus, siekęs ir sugebėjęs rasti padoraus, bent pakenčiamo bendradarbiavimo kelius ypač katalikinės ir tautinės srovės baruose. Turėjęs aštresnį nesupratimą su kairiaisiais, bet ir tai likęs saikingas ir apsišaudymuose neišėjęs iš ribų.

Todėl ne tik nustebau, bet ir susirūpinau: kaip galėjo atsitikti, kad mokėjęs vairuoti politinių partijų labirintuose, jis staiga virto visiškai kitoks "kultūrinių partijų" vos šiek tiek atsiskleidusiuose pasikalbėjimuose?

Jis Drauge pareiškė nesąs prieš kritiką, bet tai ką mes būsiam kongresui prikišome, buvusi ne kritika, o skaldymas, smukdymas, menkinimas, ultimatumai, cinizmas, neprastaburniškas plūdimasis ir tt.

Ne, mielasis, tai buvo kritika, tiksliau -- tikr-
tikos pradžia. Jos reikėtų žymiai daugiau. Bet su tokia dvasia ir tokiu žodynu, kaip jis nuskambėjo iš Draugo, dvasinės lietuvių bendruomenės ir teigiamo bendradarbiavimo negalima pasiekti. Tai visai nevykusi taktika ir itin neišmintinga diplomati-
tija. Jeigu negalima išmokyti, tai tektų nors priprasti, kad bendro veikimo plotmėje reikia gerbti kitus, skaitytis su visais, jungti, derinti, jautriai atsižvelgti ir nereikalauti iš sudėtingos visuomenės, kad ji drauge su tavimi būtinai manytų, jog tik tavo krautuvėje pačios geriausios prekės.

Man rodos, užtektų skaudžių nuostolių dėl lygiai tos pačios klaidos ir žalos, kurią daugiau kaip prieš dešimtmetį apgailėtinai darė mūsų visuomeninės politikos vienas iš žymiausių veiksmų. Kas šiandien beliko iš Vilko? Jis taip nusizulino ir sukiuro, kad nebeįdomus ne tik "priešams", bet ir saviesiems. Anais linksmais laikais jam vadovavo prel. M. Krupavičius, kuris tarp kita ko nors ne pirmoje eilėje, yra kunigas, taigi, rodos galėjęs numanyti, kaip reikia siekti žmonių bendravimo ir jungimo. Bet kaip jis svaidė kepurėmis į daugelį mūsų! Ir kas iš to? Visiems mums blogai, net ir Lietuvių Frontas iš Vilko išstojo dėlto or-
gano nemoralumo...

Dabar kuriamas "vyriausias lietuvių kultūros gairiavimo veiksnys", ir ta pati klaida iš pat gema-
lo. Draugas, Darbininkas ir Barzdukas mus pūste nupučia, visus gyvaplaukius išrauna, ir iš-eina simfonija, kad kultūros kongresas liks jaučiausia vieta tik sendraugiams pasižmonėti.

Vyt. Meškauskas taip Dirvoje ir pasakė, Spėju, ne dėl to, kad nemokėtų kaip nors įmančiau išsireikšti, bet kad taip -- trumpiausiai ir paprasčiausiai. Būčiau gal dar galėjęs abejoti, ar teisingai, bet St. Barzduko straipsnis Drauge apie "burbulus ir kritikus" mane visiškai tikti-
no.

Ir man dideliai gailu, kaip pasakytų klaipe-
diečiai.

"PALIK AŠARAS MASKVOJE" KNYGOS FONDO PRANEŠIMAS

"Palik Ašaras Maskvoj" knygos fondo komisija praneša lietuvių visuomenei:

Aukų surinkta \$ 3,110,76. Administracijos išlaidos \$ 208,26. Knygų nupirka (1370) \$2,892,33.

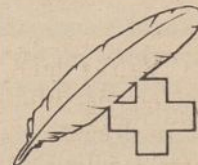
Nupirktas knygas pagal susitarimą išsiuntinėjo: VLIKas 75 egzempliorius (25 egz. į Stockholmą ir 50 egz. į tarptautinę parodą Seattle, Wash.); Lietuvos Laisvės Komitetas JAV senatoriams 100 egz.; ALT Informacijos Centras New Yorke aukštesiems JAV pareigūnams Washington 200 egz.; JAV LB Centro valdyba, JAV universitetų bibliotekoms ir svetimų valstybių konsulatams Chicagoje 220 egz.; Gen. Konsulas New Yorke J. Budrys svetimų valstybių gen. konsulatams ir Jungtinių Tautų delegacijoms 169 egz. Konsulas Dr. J.J. Bielskis svetimų valstybių konsulatams Los Angeles

25 egz.; Americans for Congressional Action to Free the Baltic States knygos asmeniškai įteiktos JAV kongresmanams 431 egz.; Lietuvos Nepriklausomybės Tarka žurnalistams 25 egz.; Lietuvių Fronto Bičiuliai amerikiečiams žurnalistams 25 egz.; Bostono LB Apygarda nupirko iš komisijos 100 knygų ir išsiuntinės žymesniems Bostono apygardos pareigūnams.

1962 m. rugsėjo mėn. 26 d. "Palik Ašaras Maskvoj" knygos fondo komisija visas finansines apyskaitas, aukų lapus ir visus dokumentus perdavė JAV LB Centro Valdybos Kontrolės Komisijai, kad padarytų reviziją ir aktą pas-
kelbtų spaudoje.

Komisija labai nuoširdžiai dėkoja lietuvių visuomenei už parodytą jautrumą Lietuvos bylai ir gausias aukas, kurios įgalino

įvykdyti užsibrėžtą uždavinį. "Palik Ašaras Maskvoj" JAV LB Knygos Fondo Komisija: L. Prapuolenis, pirmininkas, inž. V. Adamkavičius, vice-
pirmininkas, J. Vaičiūnas, sekretorius, J. Bertašius, finansų vedėjas, Dr. S. Bie-
žis, Dr. K. Drangelis, prel. M. Krupavičius, inž. V. Nau-
džius, A. Rūgytė, Adv. R. Skipitis, V. Šimkus.

one gift works
many wonders
UNITED APPEAL

CENTAI BYRĖS IŠ DANGAUS

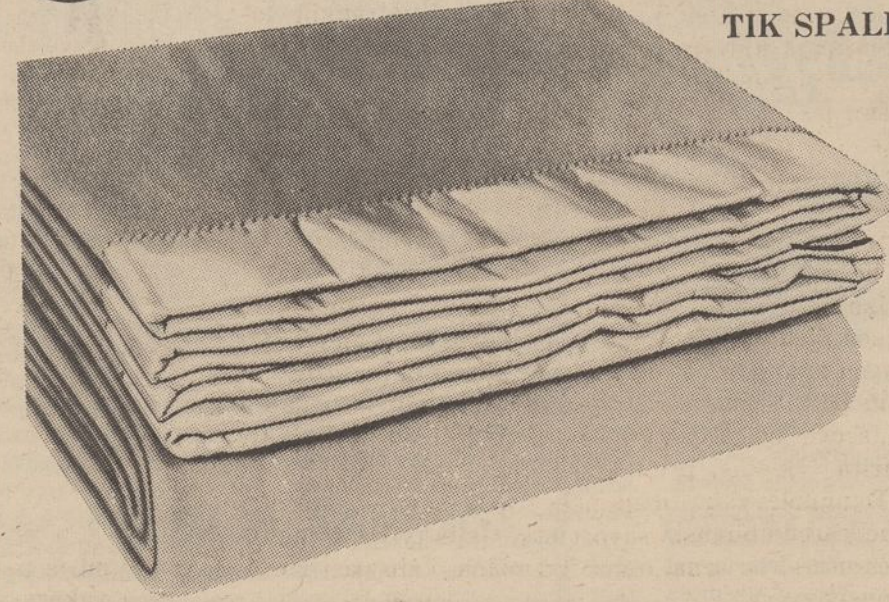
(IR DOLERIAI!)

40 METŲ SUKAKTIS įsidėmėkite spalio 20-ją

TAUPLYKITE TIK \$40.00

**NEMOKAMAI
ANTKLODĖ**

TIK SPALIO 20 D.

Spalio 20 d. mes švenčiame 40-ąją sukaktį. 4000 centų bus barstoma iš helikopterio St. Anthony Savings apylinkėje. MIS LITHUANIA paleis balionjus, iš jų 40 turės po 1 dol. Miss Lithuania svečiuosis visą dieną ir priiminės St. Anthony lankytojus.

Kiekvienas spalio 20 d. įnešęs \$40.00 sutaupų gaus SPECIALIĄ dovaną -- NEMOKAMAI ANTKLODĖ.

Stebėkite helikopterį ir balionus šeštadienį, spalio 20 d., PO PIETŲ... Kris centai iš dangaus... ir doleriai!

JOSEPH F. GRIBAUŠKAS
EXECUTIVE SECRETARY

ST. ANTHONY SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1447 So. 49th Court; Cicero 50, Illinois.
PHONES: City 242-4395; Suburbs 656-6330

VALANDOS: pirmd. 9-8; antrd., ketvirtad. ir penktad. 9-5;
šeštad. 9-1. Trečiadieniais uždaryta!

Kelias į kairę

ALĖ RŪTA

Dirvos konkurse premijuotasis romanas

SLIDŽIOS VĖŽES

Vairas laisvas. Mažu suktelėjimu negaliu iškelti mašinos iš gilių duobių. Po šiltu apsiaustu ir vilnone eilute drėgsta nugara. Pavargusiomis rankomis mėtau vairą į šalis. Mašina paslidinėja kietesniu pagrindu ir vėl įkrinta į pritrinto sniego ir sutrupėjusio ledo pilnas duobes. Tyliai nusikeikiu. Liežuviu vilgau sausas lūpas. Akimis skverbiuosi į pilkuojantį kelią ir bijau, kad ko nesusitikčiau. Duktė niūniuoja dainelę. Jos vaikiškas balsas primena įkyriųusių mūsų zyzimą.

— Gaile, nustok.

— Dainuok lietuviškai, — prideda motina.

Cypia ledinėj vėžėj padangos. Prietamsoj ant posūkio pasirodo mašina. Ir dar ūkinė! Plati, išsižergusi per visą kelią. Susikeikiu garsiai.

— Bepigu tau buvo ant haivei, — sako žmona.

Nirštu, kam ji kalba. Kurį laiką buvo užsičiaupusi su savo pastabomis.

— Vis dėlto, čia mums didelis patogumas Čikaga — Niujorkas haivei.

Ir patylėjusi:

— Įdomu, kaip dabar prasilenksi?

Gailė cypia savo dainelę. Mano mašina pakyla iš duobių į šalimais kelio baltuojančią pusnį.

— Nustok! — rikteliu Gailėi. — Ar laikas dainuoti.

Užpakalinis ratas tebeslysta gilia vėže. Ūkininkas pro langą šūkauja. Šiaura jam esą, neprasilenks. Metu vairą dešiniau, ir krintame į sniego patalą. Ūkininkas barbančiu sunkvežimiu nurūksta.

— Vvvyvy — žvengia mano fordukas.

— Vvvy ... z... — sukasi ratai vietoje.

— Na, dabar! — šūkteli Danguolė. — Ar į griovį patekom? Tai ir vairuotojas!

Geriau ji tylėtų!

Sulaikęs kvapą, suku suku vairą, tada spaudžiu visa koja, užpakaly rūksta, ratai žviegia, palinguojam ir stovim vietoje. Nebesikeikiu, tik sukandu dantis. Žmona beria visokius pamokymus. Ji išvažiuotų, tik duok jai vairą, ji būtų ir neįklimpusi...

— Tu niekam netikęs. Kaip gyvenime, taip ir kelionėj.

Ji sako tiesą, žinau. Bet velniškai pikta. Tarytum veidrodį tau pakiša: va, pažiūrėk, koks bjaurus, koks juokingas esi. Sudaužytum tą veidrodį, sugrįstum. Spaudžiu vairą ir spoksau į baltuojantį tolį. Nežinau, ką daryti.

— Tėveli, aš pastumsiu!

Gailės žodžiai lyg pabudina. Tikrai. Gera mintis. Pakeičiu bėgį, atidarau duris:

— Štai, — kreipiuosi į žmoną, į ją nežiūrėdamas, — stipriai pasuk į kairę ir iš lėto spausk gazą. Iš lėto. — Žinau.

Jos nepamokysi. Viską žino. Piktai užtrenkiu duris. Slidinėja kojos gilioj pravežoj. Liūdni stovi pavarario prieblandoje nuplikę medžiai. Lyg negyvėliai. Šalčio šurpas nušliaužia suprakaitavusia nugara. Bet stabteliu ir galvoju. Slidu, kaip gyvenime. Slidu, bjauru ir tuščia, kaip visame žmogaus kely. Kiek matome saulę? Kiek pergyvename giedros? Kelis gerus žmones susitinkam ilguose metuose? O visa — šiukšlės, purvas, liefus, ledas...

Isiremiiu abiem rankom į labiausiai nustumusią mašinos šlaunį. Gazas mūša staiga man į veidą. Užgniaučia kvapą. Tiek šlykštu, net silpna darosi. Įniršęs įremiu petį, ir mano stumtelėjimas sutampa su nauja gazo srove bei padangų žviegimu. Mašina išskyla ir persirita į kietas, priplaktas kelio gyslas.

Danguolė vairo man nebegražina; galvos mostelėjimu parodo buvusią savo vietą. Gailė tyliai dainuoja meilės melodiją, seną, o gal ir amžiną, kaip pati meilė. Aš nusišypsau.

— Gražiai, Gaile. Gražiai.

Tą dainelę dainuodavo Karolė.

Aš susigūžiu ir iki namų nepratariu žodžio. Danguolės įjungtas langas šluostiklis skleidžia monotonišką garsą, primenantį pjovimą surūdijusiu peiliu. Ore skraidovis tirštėjančios snaigės. Nervingai sukinėjančios vairą žmonos rankos tebeliudija tik praūžusį didelį barnį. Dar šiandien, šios kelionės metu. Nepagelbėjo ilga po to tyla, nei jos žodžiai apie Čikaga-Niujorkas kelio patogumą. Vistiek, liko tirštos nuosėdos. Ko mes barėmės? Nežinau. Kaip prasidėjo? Nesuprantu. Rodos, vengiu tokių pradžių. Bet jos atsiranda iš nieko. Ji sako, aš pradėjau. Ar kad ujamą Gailę užtarčiau? Lietuviškai, lietuviškai, lietuviškai... Kalbėk lietuviškai, dainuok lietuviškai, sėdėk padoriai, kasas pink lietuviškai, galvok tik lietuviškai, sapnuok...

Mokė ir mane tėvai, bet ne šitaip. Nebuvau automatas. Tėvai nebuvo policininkai. Aš kalbėjau, kaip jie kalbėjo. Kalbėjau, kaip mane kalbino jų draugai.

— Ar, manai, ją išmokysi, kaldama piktumu, uždama? — pratariau.

Iš to ir prasidėjo. Aš esąs naivus, atsilikęs, išsigimęs. Aš gadinaš vaiką. Aš nepildas pažadų, ją kanki-

naš. Iš viso, aš esąs nekultūringas, be nusistatymo, be charakterio...

— Jeigu aš toks, ir jeigu tu negali su tokio gyventi, tai — divorsas! — nebeiškenčiau.

— O, boy! Mama duos pinigų, tėvas duos pinigų, pas vieną atostogas praleisiu, pas kitą nuvažiuosiu...

Juokais, o gal rimtai ėmė džiūgauti Gailė. Kas jai rūpi, keturiolikos metų galvelei?

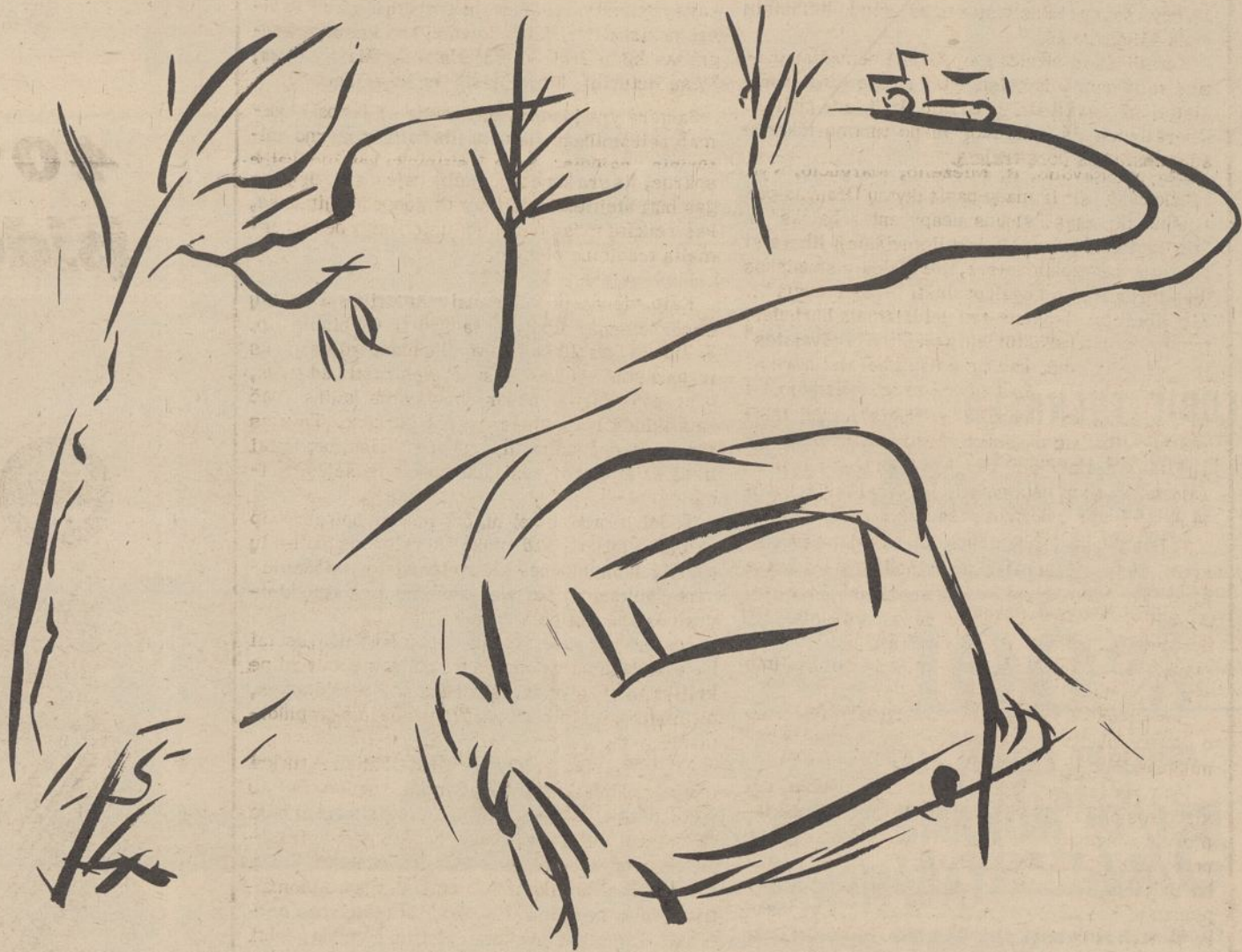
Danguolė skyrybų paminėjimas dar labiau įsiutino. Pati nekartą jomis grasino, bet iš manęs to žodžio, matyt, nesitikėjo. Barnių audra lydėjo mus visą kelią. Tik mūrdymasis po pusnis ją apmalšino.

Bet aš galvoju ir galvoju. Tikrai, ar ne vienintelis būdas mums aprimti? Skyrybos. Kultūringas būdas atitaisyti didelę neapsižiūrėjimo klaidą.

Žvilgtėriu į Danguolės profilį. Taip, graži buvo mergaitė. Dabar veido bruožai kietesni ir žvilgsnis šaltesnis. Tamsiuose plaukuose daugėja baltų gijų. O buvo grakšti, juodu, gyvų akių, kad ir ne klasiškai gražaus veido; buvo gera šokėja ir filosofuojanti mergina. Buvo joje kažkas ir Karolės charakterio ir, atrodė, dar daugiau.

Tyloje aš nuskendau malonių atminimų bangoj. Prieš mirtį, sako, minties akimirksniu prabėga gyvenimas; prieš skyrybas — pirmosios pažinties ir vedybų valandos. Jei atminimai sulaikys, nereikės teisininko; jei pyktis ir nusivylimas pro atminimus vėl prasiverš, nebesustabdyt irimo tos sąjungos, kuri, manėm, prasidėjo meilėje.

Danguolė. Vikri šokėja studentų vakare. Daugumas jų — naujieji ateiviai. Aš buvau tenai užklydėlis. Mama nusivežė, šelpdama kažkokį gerą lietuvių tikslą. Ta šokėja dažnai sugaudavo ir mano akis. Bu-

Užpakalinis ratas tebeslysta gilia vėže...

Dail. Vyt. Raulinaičio iliustracija

vau su ja pas gimines susipažinęs. Nedaug tešoku, bet aną vakarą juodbruva mergaitė ir mane išjudino. Medikė. Greitai baigs. Tai nudžiugina mamą, kai, klausinėjamas apie juodbruvę, pasakiau, kad ji bus daktare.

Ji mokėjo džiaugtis muzika, atleisti mano, meškiško šokėjo, klaidas. Ji mokėjo kalbėti apie čia gimusius, apie ateivius, apie mediciną ir literatūrą, apie gamtą ir žmones. Ji domėjosi mano rašymu, tėvais ir seseria. Su ja nebuvo nuobodu. Kaip ją vedžiau? Iš mažų, nematomų siūlų susipina storas tinklas. Atsiradusi trauka po vakarėlio neišnyko; atsitiktiniai ir neatsitiktiniai pasimatymai supo abu į svaigias svajonių skaras. Ilgiau pasižiūrėdavom į akis, vis daugiau pasikalbėdavom apie labai svarbius gyvenimo klausimus, vis arčiau linkdavom į vienas kitą...

Staigiai loštelio, o Gailė net surinka. Padangos sucypia ir, Danguolei stabdžius spaudžiant, mašina dar pasislenka į priekį. Šonuose geležinkelio merkiiasi ir plečiasi raudonos šviesos. Jau girdisi traukinio šniokštimas.

Ji greit važiuoja, staigiai stabdo. Ji puikiai šokdavo, ir būdavo švelni, ir kalbėdavo tyliai... Tik vėliau išryškėjo šiurkštumai, aistros ir šalnos. Vedybos prieš jaunų akis yra lyg šviesus, neryškių kontūrų, gražus, spalvingas paveikslas. Tik vėliau išskyla relje-

fai, jų grubumas, spalvų disonansai ir dėmės. Žiūriu į Danguolę dabar ir jos nebeatpažįstu. Arba nebeatpažįstu savęs. Taip. Juk jos dabartiniai bruožai buvo tie patys ir tada. Juk ir tada sakė, kad medicina ją vilioja dėl gero pelno. Ir tada ji eidavo pietų į restoranus nevien su manim; eidavo su betkuo, jei tik geras restoranas ir jei užmokėta. Žiūriu iš šalies į jos kresną, bet išdidžiai tiesų liemenį. Tada ji buvo lieknė. Ir tada nežinojau paslaptingos istorijos mano pasirinktosios praeity. Tik dabar, prieš kelias dienas, išgėręs vyrukas išveblojo apie sėsėlės jaunystę. Po virš penkiolikos vedybinių metų.

Traukinys nušniokščia tamsėjančiais laukais. Danguolės rankos labai dreba. Rankos, vos besuvaldžiusios mašiną prieš traukinį. Mano sąmonėj vis drąsiau dunksena ištartas žodis, dabar virstąs šniokščiančia visoje mano būtybėje sąvoka: skyrybos, skyrybos... Ir kodėl ne? Kodėl ne?

Aš atsisėdu tiesiai ir sūneriu rankas ant krūtinės. Tai mano apsisprendimo gestai. Grįžęs į Čikagą, pasikambinsiu draugui. Teisininkui. Be jokių įžangų ir diskusijų. Tik paprašysiu skyrybų bylą eigos. Priežastys? Visas mūsų bendras gyvenimas — viena ištisa priežastis.

Gula snaigės ant kelio, ant mašinos langų, tirštėja oras lipnia mase, ištįstančia dideliais baltais kšniais. Per praverto langelio briauną aštriai švilpia vėjas. Maišatis ore, kaip ir mano mintyse. Kelias duobėtas, slidus. Kraupi tamsa staigiai krinta ant laukų ir kelio, kur mano prabėgiota vaikystė. Savaitgalis prasideda blogai. Tokie buvo visi mūsų savaitgaliai. Neprisimenu šviesos. Neprisimenu dvasinės draugystės šilimos. Barniai, kombinacijos, barniai, pamokymai, beprasmiškai skubėjimai, barniai, pinigų skaičiavimas, barniai...

Gailė vėl dainuoja meilės dainelę. Seni žodžiai, ta pati ir melodija. Bet kiek kitaip ją dainavo Karolė. Šitie vaikai iškraipo, moderniškų refrenus sugalvoja. Kitoki jie, negu mūsų dienų vaikai. Tie jų refrenai mus gąsdina. Motina ją kankina dėl lietuviybės. Aš norėčiau, kad ji būtų panaši į mano vaikystės mergaites. Ar aš ne lietuvis? Ar nepritariu žmonai lietuviškame auklėjime? Turiniui — pritariu, formai, metodams — ne. Sudomink, bet neversk! Mes kalbame namie lietuviškai, Gailė kalba lietuviškai. Literatūriškai įdomios knygos Gailė irgi patraukia. Vaikai turi skonį. Gailė skiria pelus nuo grūdų. Mieliau skaito gerai parašytą trumpą apysaką angliškai, negu be sti-

liaus ir be minties lietuvišką novelę. Ar padės Danguolės grasinimai ir prievarta? Vaikas užsikirs, ir visam gyvenimui liks neapykanta.

Sugirgžda sukamos mašinos ratai. Sniegas čia mažai išvažinėtas, vėžės nepergilio. Ūkininkai žiemą nedažnai iš kiemo išlenda. Augštos šviesos nukrypsta į varfus. Mano krūtinė šyla. Nejučia lūpos prasišiepia. Taip darosi kiekvieną kartą, grįžtant į namus. Šone vartų baltoji lentoji juoduoja raidės: "DAINORINE". Tai mano paties išrašyta, motinai ir seseriai vardą sugalvojus. Tai tėvo ūkis, mūsų namai. Jie kritikuoja, kad ir trumpa ir kad e be taško. Dypukai kritikuoja. Danguolė, Gediminas, jų draugai. Kitoje pusėj kėpso sena, pakrypusi pašto dėžė. Tenai — baltos raidės:

Felix Pushinis,

Frank Bartis

R. R. 3, Maplewood, Illinois.

Išrašė visą adresą irgi daugiau dėl dypukų. Senieji tėvų draugai žino. O anie klausinėja: atsibodo rašinėti jiems į knygeles. Dabar išvažiuodami pasižiūri ir atsimeina. Kalėdų pasveikinimą atsiunčia. Priskemša pašto dėžę, gauname jų šimtais.

Los Angeles lietuviai evangelikų gegužinėje spalio 7 d. Stovi iš kairės: dr. P. Pamataitis, B. Gediminas, buvęs JAV atstovas Kaune dr. C.O. Norem su ponia, dr. Devenis su ponia ir J. Laucius.
L. Briedžio nuotrauka

LOS ANGELES LIETUVIŲ ŽINIOS

BIRUTIEČIŲ BALIUS

Daug visokiųjų padėkos laiškų gauna birutietės iš anapus geležinės uždangos. Kai parašo žmonės, kokiose sąlygose jie dabar gyvena, darosi baisu ir neįtikėtina, kad tiek skurdo ir skausmo žmogus gali iškentėti.

Birutietės vėl ruošia didžiulį Rudens balių, kurio pilnas siuntiniais išplauks už geležinės uždangos ir daugeliui nušluostys vargo ašarą. Balius įvyks lapkri-

čio 17 d. 8 val. vakaro St. Nicholas salėje, 2300 W. 3rd St.

Baliaus programoje dainuoja H. Bartush-Swaggart, mezzosopranas. Ši gabi solistė, laimėjusi daugelį konkursų Chicagoje, dainavusi per radiją, operoje, davo koncertų amerikiečiams, neatsisako ir lietuviams padainuoti jų rengiamuose koncertuose baliuose. Amerikiečių kritikų gerai įvertinta, lietuvių labai mėgiama solistė jau senokai girdėta birutiečių baliuje. Baliaus metu gros puikus orkestras, veiks geras gėrimų baras. Birutietės jau senai ruošiasi šiam iškilmingam baliui, kad nežiūrint pilnos salės svečių visur vyrautų jauki šeimyniška-lietuviška nuotaika.

SKAUTŲ BALIUS

Skautai ruošia didžiulį balių 1963 m. sausio mėn. 19 d. Ukrainiečių Kultūros Centre, 4313 Melrose Ave.

Kviečiami visi losangeliečiai lietuviai atsilankyti į jų ruošiamą balių, paremti materialiai ir moraliai. Skautų baliui pasižymi jaukumu ir gera skautiška nuotaika, ne vienam baliaus metu prisimins tos laimingos jaunystės dienos praleistos Lietuvoje.

(vi)

TEATRALŲ SUSIRINKIMAS

Los Angeles Lietuvių Dramos Sambūrio metinis susirinkimas įvyks š.m. spalio mėn. 21 d. 12 val., sekmadienį po pamaldų, parapijos salėje. Kviečiame dalyvauti visus sambūrio narius, teatralus, scenos darbuotojus ir visus besidomintius teatine veikla mūsų kolonijoje. Dramos Sambūriui reikia naujų jėgų, kad būtų įmanoma pastatyti geresnius ir

AR JŪS PERKATE MAISTĄ SEKMADIENĮ?

ĮTEISINKIME
SEKMADIENIO
BŪTINYBES

- Gas
- Electricity
- Telephone
- Telegraph
- Newspapers

- Other news publications
- Public transportation
- Public communications
- Drugs and medical supplies
- Personal hygiene needs

- Gasoline and oil
- Household fuels
- Radio
- Television
- Fresh milk and food

Sekmadienio Būtinybių Papildymas sumodernintų Ohio 1831 Mėlynąjį Įstatymą (Blue Law), varžantį patarnavimus sekmadieniais minėtoms septynių dienų savaitėje būtinybėms... ir daugiau nieko.

VOTE YES ON ISSUE #1

Ohio Blue Law Constitutional Amendment Committee — William Hawlett, Chairman

210 Broadway — Cuyahoga Falls, Ohio

ICE CAPADES

The Greatest Show on Ice!

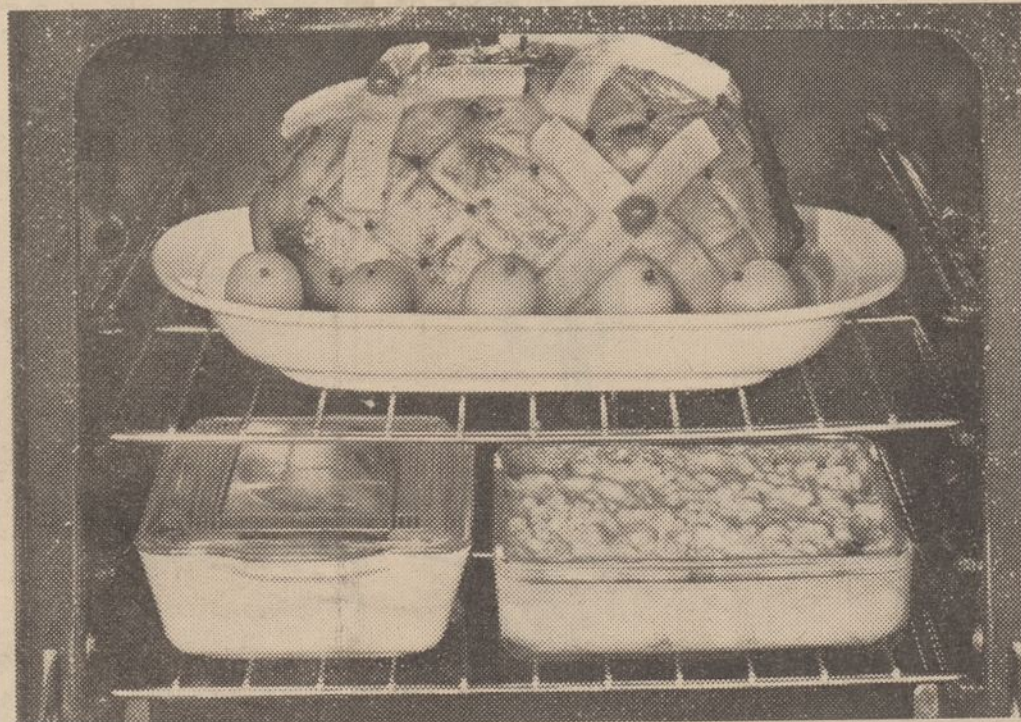

FREDDIE TRENKLER

"SCOTCH ON ICE" has never been as good nor as spirited as FREDDIE TRENKLER makes it in the All-New Brand New 23rd "GO" EDITION OF ICE-CAPADES...! just one of 20 GREAT ACTS and 6 PRODUCTIONS... Freddie will give you more kick and more laughs than the oldest in bond at the Cleveland Arena, October 16-28.

dabar kepimas, tai vienas malonumas... naujos gaso plytos turi viską!!!

Gasinė plyta išlaiko šiltą ir pateikia paruoštą maistą valandomis!

Nauja automatinė gazo plyta pradeda, kepa ir sumažina savo pačios temperatūrą, kad išlaikytų maistą šiltą — be papildomo kepimo. Valandoms! Jūs galite nustatyti šiltai išsilaikančią plytą iki 140 laipsnių — išlaikyti mėsą šviežią ir sultingą iki patiekiant — šiltas lėkštes — tirpstančius atšaldytus skanėstus — atšviežintus atšaldytus kepsnius. Tik gazo plytos suteikia jums darbą taupančius patarnavimus: automatinius mėsai termometrus, dideles keptuves, "liepsną su smegenimis" ir tobulą mėsos kepimo kontrolę.

NENUOSTABU, KAD DAUGUMA MOTERŲ NORI GASO PLYTŲ!*

Džiaukis vėsiu, švariu, skoningu, taupiu kepimu

Išigykite modernią gazo plytą nedelsiant! Pasirūpinkite ir savimi, kai 82,744 šeiminkės buvo apklaustos ir DAUGUMA pasakė norinčios gazo plytos! Pasirinkite iš šių 12 aukštos kokybės: Caloric • Crown • Duracrest • Hardwick • Magic Chef • Norge • O'Keefe & Merritt • RCA Whirlpool • Roper • Sears Kenmore • Sunray-Grand • Tappan.

Skambinkite ap apsilankikyte East Ohio Gas Company įstaigoje detalėms, pademonstravimui ir kainoms sužinoti.

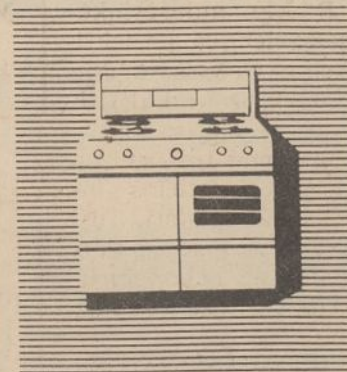

***82,744 moterų apklausta...**

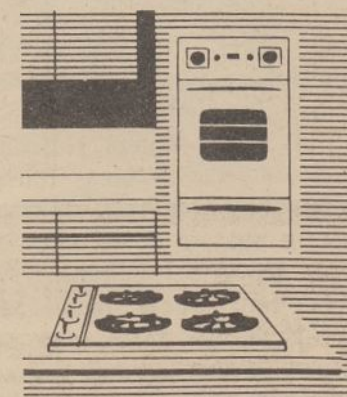
telefonu ar asmeniškai tuo metu, kai jos dirbo virtuvėje. Apklausintojai buvo samdomi kitos tyrimo organizacijos — ne gazo kompanijos — kad gavus objektyvius atsakymus. Dauguma šeiminkinių pasiskundė pageidaujamos kepti GASU.

THE EAST OHIO GAS COMPANY

Naujos laisvai pastatytos gazo plytos, su švelniu, tiksliai išdėstyto stiliumi suteikia jūsų virtuvei įmūrytos plytos grožį už laisvai pastatytos kainą.

Istatyta gazo plyta ir jos stalčiaus pavidalo vienetas gali būti įstatyta ten, kur jums patogiau, ir aukštyje, atitinkančiame jūsų ūgiui ir patogumui!

KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

5 1/4% MOKAME UŽ BONŲ TAUPMENAS

Indėliai apdrausti iki \$10,000 per federalinės valdžios agentūrą.

KAS DU MĖNESIUS DUODAMOS VIS NAUJOS DOVANOS TAUPYTOJAMS

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill. Tel.

JUOZAS F. GRIBAUŠKAS,
sekretorius

CHICAGO PHONE242-4395
SUBURBAN PHONE656-6330

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• Pijus Jaunutis Nasvytis, Iz. Jonaitienė, Vyt. ir Ona Jokubaičiai, G. Burpulis dalyvauja tautybių komitete W. W. Brown kandidatūrai remti.

Willard W. Brown yra respublikonų kandidatas į Clevelando miesto burmistro vietą.

• L. T. M. Čiurlionio Ansamblio patalpų nuomos reikalais prašoma kreiptis į Vl. Plečkaitį — 1346 E. 66 St. Tel. EN 1-2297. Skambinti tarp 5:30 ir 7 val. vak.

• Muzikai — mėgėjai visad ieškojo ne profesionalų kolegų, kurie galėtų pasidalinti muzikiniu entuziazmu.

Clevelando viešoji biblioteka (Public Library) jau 1959 m. pradėjo organizuoti muzikus — mėgėjus. Nuo to laiko daugelis narių mažomis grupėmis suėję, džiaugėsi, galėdami ne tik kartu groti klasiškinės, populiarios ar tautinės muzikos kūrinius, bet susidraugauti ir vertinti toje srityje atsielikus laimėjimus.

Ta pati muzikų — mėgėjų organizacija ir 1962-1963 metų sezonui planuoja sudaryti naujas grupes norinčių jose reikštis ir dalintis savo patyrimu.

Profesionalai muzikai vadovaus sudarytoms grupėms.

Norintieji reikštis ir tobulintis bei dalintis muzikine patirtimi gali registruotis, skambinant telefonais: prašant Mrs. Ralph Silver — SW 1-0655 ar Mr. Edgar Rose — SK 1-7361.

• BALFo laišškai, Clevelando mieste ir jo apylinkėse gyvenantiems lietuviams, kurių BALFo aukų rinkėjams nėra lengva pasiekti, yra pasiūsta virš dviejų šimtų laiškų prašant BALF aukos.

Mes prašome Jūsų aukos, vargo ir ligų ištiktiems mūsų tautiečiams padėti. Toji pagalba be Jūsų aukos BALFui yra neįmanoma. Kad ir maža auka, paremk šį kilnų darbą.

Clevelando BALFas

DĖMESIO! PAJAMOS!

Rytinėje dalyje (prie Woodhill) Kennedy Ave., 2 dvigubi namai ant 1 sklypo, 1 gaso pečius, 1 garažas, 230 dol. pajamų. Įkainuotas 16,500 dol. Parduoda savininkas, susitarimui skambinti telefonu SK 2-1098. 9808 Kennedy Ave. (iš Woodhill). (119, 120, 121)

JAUNIMAS MINI MAIRONI

Clevelando lietuvių jaunimas Maironio metus mini šeštadienį spalio 20, šv. Jurgio parap. salėje. Programoje: Maironio kūrinii deklamacijos, dainos. Be LB Vaidilos Teatro akt. Z. Pekaus rengiamų deklamatorių dalyvauja O. Mikulskienės vadovaujama liuanistinės vysk. Valančiaus mokyklos vyr. kanklininkių grupė. Premijų įteikimas už konkursinius rašinius. Taip pat bus pasilinksminimas ir bufetas.

Clevelando lietuvių visuomenė kviečiama gausiai dalyvauti ir savo atsilankymu paremti minėjimą. Įėjimas 1.50 dol. ir jaunimui 1 dol. Mokyklinio amžiaus vaikams - laisvas. Vakara globoja LB Clevelando apylinkės. Pradžia 7 v.v.

* SEKMADIENĮ, SPALIO 21, 7 v.v. lietuvių kult. darželyje prie Maironio paminklo jaunimas uždegs fakelų ugnis. Sueikime čia visi.

PAMALDOS UŽ MAIRONI

Prieš 100 metų spalio 21 dieną pasaulio šviesą išvydo būsimasis Lietuvos atgimimo dainius Maironis.

Metinių proga spalio 21 d. 10:30 v. šv. Jurgio parap. bažnyčioje jo intencija laikomos iškilmingos pamaldos, kurių metu šv. Jurgio parap. choras giedos Maironio giesmes ir solo giedos solistai A. Stempužienė ir V. Matulionis. Pamaldų metu organizacijos prašomos dalyvauti su savo vėliavomis.

Visais namų, automobilių ir kitais apdraudos reikalais kreipkitės į vieną iš seniausių apdraudos įstaigų Clevelande.

Mūsų "Stock Casualty Co's" duoda 15-25% nuolaidos geriams masinų vairuotojams.

Mūsų "REAL ESTATE" įstaiga yra narys "NORTH-WEST MULTIPLE LISTING SERVICE".

ATSTOVAS
VYT. SENKUS
WO 1-6820
M. A. SCHNEIDER CO.
2710 Lorain Ave.,
Cleveland, Ohio

HEARING AIDS

VISKAS
AUSYJE

\$99.50

Skambinkite MA 1-0440
arba rašykite

ACOUSTICON OF
CLEVELAND
845 Prospect Ave.

SKAUČIŲ DĖMESIUI

Sekmadienį, spalio 20 d. 10 val. 20 min. visos skautės pilnoje uniformoje renkasi žemutinėje šv. Jurgio parapijos salėje ir dalyvauja iškilmingose pamaldose. Po pamaldų trumpas pasitarimas.

Sekmadienio vakare 6 val. 45 min. visos skautės renkasi lietuvių kultūriniuose darželiuose, kur dalyvauja iškilmingoje Maironio garbei jaunimo demonstracijoje. Dalyvavimas abiem atvejais būtinasis.

PARĖMĖ KARI

L.V.S. RAMOVĖ Clevelando Skyriaus š.m. spalio 7 d. Čiurlionio Ansamblio namuose suruošė žurnalui KARYS paremti pobūvyje dalyvavo gražus būrys lietuvių karių su šeimomis, būrutiečių ir jųjų bičiulių. Šia proga buvo parodyta antikomunistinė garsinė spalvota filmas - COMMUNIST ENCIRCLEMENT, 1961, kuri visiems žiūrovams žodžiu, vaizdais ir dokumentais paryškino tragiškąją pasaulio būklę ir paskatino dar ryžtingiau suglaustomis gretomis jungtis į aktyvią antikomunistinę kovą. Skyriaus pirmininkui pasiūlius ir paprašius padaryti atitinkamus pareiškimus žymiausiems šio krašto politikams bei kandidatams, siekiantiems aukštų valdžios postų, dėl pavergtos Tėvynės Lietuvos ir kitų pavergtųjų tautų laisvės kovos suaktyvinimo, pasiūlymas visų dalyvių entuziastiškai buvo sutiktas ir priimtas.

Skyriaus valdyba reiškia padėką visiems pobūvio dalyviams, kurie savo atsilankymu paremė mūsų pastangas įgalinti KARI žygiuoti laisvės kovos keliu.

Taip pat dėkojame: mūsų neeilistamai parengimui šeiminių, kei M. Tarutienėi ir jos talkininkėms, R. Šukienėi ir S. Knistautienei. Aukojusiems maisto gaminiams bei produktams -- M. Bačiulienėi, E. Kazakevičienėi, S. Knistautienei, F. Eidimui ir J. Kaklauskui. Aukojusiems pinigais -- adv. J. Smetonai, A. Tamuliui, K. Morkūniui ir J. Mar-

gevičiui. Aukojusiems laimėjimams -- St. Astrauskui ir V. Degučiai. Talkininkavusiems parengimą ruošiant -- J. Dundurui, J. Smetonai ir I. Stankevičiui.

Taipogi reiškiamė padėką S. Garlauskui už paaukotą žurnalą -- ŽYGIO KARYS Nr. 2, išleistą 1944 m. rugsėjo 3 d. Karrio Redakcijos.

Skyriaus Valdyba

• Lithuanian Village akcijas perkant, jūs neaukodate, o investuojate savo su-
taupas į pelningą verslą. Visi lietuviai privalėtų prisidėti prie lietuvių įmonės ugdymo ir plėtimo. Tat — pirkime visi Lithuanian Village akcijas.

GERI NAMAI

3 miegamųjų, 2 aukštų, vienos šeimos su dviem garažais ir labai dideliu sklypu, švarus namas.

Labai švarus ir modernus 1 miegamas žemai ir 2 viršų, gražus sklypas, garažas.

Namas su ekstra sklypu, geram stovyje.

Dviejų šeimų 5-5, garažai. Geriausiame stovyje.

Senesnis 4 šeimų namas, plytinis, prašo tik \$23,000. Geros pajamos.

Visai naujas 6 šeimų, gražių plytų, geros statybos.

Visi minėti namai yra naujos parapijos rajone. Be to turime sklypų.

Norintieji pirkti ar parduoti prašome skambinti, ar sustoti

EAST SHORE REALTY
Juozas Mikonis — Realtor
United Multiple Listing Service

780 E. 185 St. IV 1-6900
Res. KE 1-2190

Nekilnojamam turtui

pardavėjas — vyras ar moteris. Uždirbsite daug pinigų dirbdami pas mus. Besiplečiantis lietuvių rajonas. Puikiai įrengta įstaiga.

Tairaukitės pas

George Knaus

IV 1-9300

(120-126)

Bedugnė taurė' liko Amerikoje

Tarp Australijos "Gretel" ir amerikiečių "Weatherly" regata dėl "Bedugnės Taurės" pasibaigė.

Kiek teko stebėti jachtų regatų aprašymą spaudoje, filmose ir televizijoje, tai buvo atkakliausios regatos III metų laikotarpio. Kaikurios regatų finišo linijos perplaukimas nesudarė net nei vienos minutės skirtumo. Australai buvo atkaklūs ir verti varžovai, ką įrodė antros regatos daviniai, kuomet australai, keisdami spinakerio bures, pakėlė jas greičiau, tuo pirmieji išnaudodami užpakalinį vėją ir finišo liniją perplaukė pirmieji kelių sekundžių skirtumu.

Vėlesnės regatos praėjo karštoje kovoje, išnaudojant visas galimybes ir ypatingai įvairių burių medžiagas ir jų pasiuvimus.

Iš viso, buvo startuota penkioms regatomis, iš kurių keturias laimėjo amerikiečiai ir vieną australai. Kas privedė prie to gražaus laimėjimo? Gera treniruotė, įgulos narių greitas burių aptarnavimas ir, kas svarbiausia, kiekvienas įgulos narys žinojo savo uždavinį.

Ir taip australams, švenčiant 100 metų buriavimo sukaktį nepasisekė III metų senumo taurę perburiuoti į Australiją. Bet jų buriuotojai nenusiminė ir nenusitojo vilties. Po pralaimėjimo jie pasakė -- "iki pasimatymo sekančioje regatoje".

Naujam laimėtojų prisistatė ir nauji konkurentai. Italų bu-

Naujosios parapijos rajone, prie East 185-os gt. gražus bungalow — 2 miegamieji pirmame aukšte, 2 miegamieji antrame aukšte. Labai gerame stovyje.

Multiple Realty

IV 1-9300

(120, 121, 122)

riuotojų šeimoje iškyla naujos jėgos, kurios tiria sąlygas ir galimybes startuoti taurės trikampyje, kuriame randasi "Bedugnė taurė".

Kokios gi yra sąlygos turėti tą garbę ir bandyti "Bedugnę taurę" laimėti ir išgirsti starto šūvį tai garbingai buriuotojų šeimos regatai?

Iššaukęs 12 m. klasės jachtai, brėžinius ir statybą turi įvykdyti savo krašte. Kas finansuos 12 m. klasės jachtos statybą? Bet jei italai įdomaujasi šios klasės jachtų regata, atrodo, turi ir rėmėjų.

Prieš išeinant italams į regatą, turi būti atsiklausta ir anglų, nes jiems buvo žadėta, kad jie pirmieji turi teisę startuoti prieš 1962 metų laimėtoją.

Galimas dalykas, kad anglai vėl bandys savo laimę "Bedugnės taurės" laimėti.

Ir taip buriuotojų pasaulis laukia naujų "Bedugnės taurės" varžovų, kurie bandys pralaužti ledus ir paveržti "Bedugnę taurę" iš JAV. Ar jiems tai pavyks, parodys ateitis.

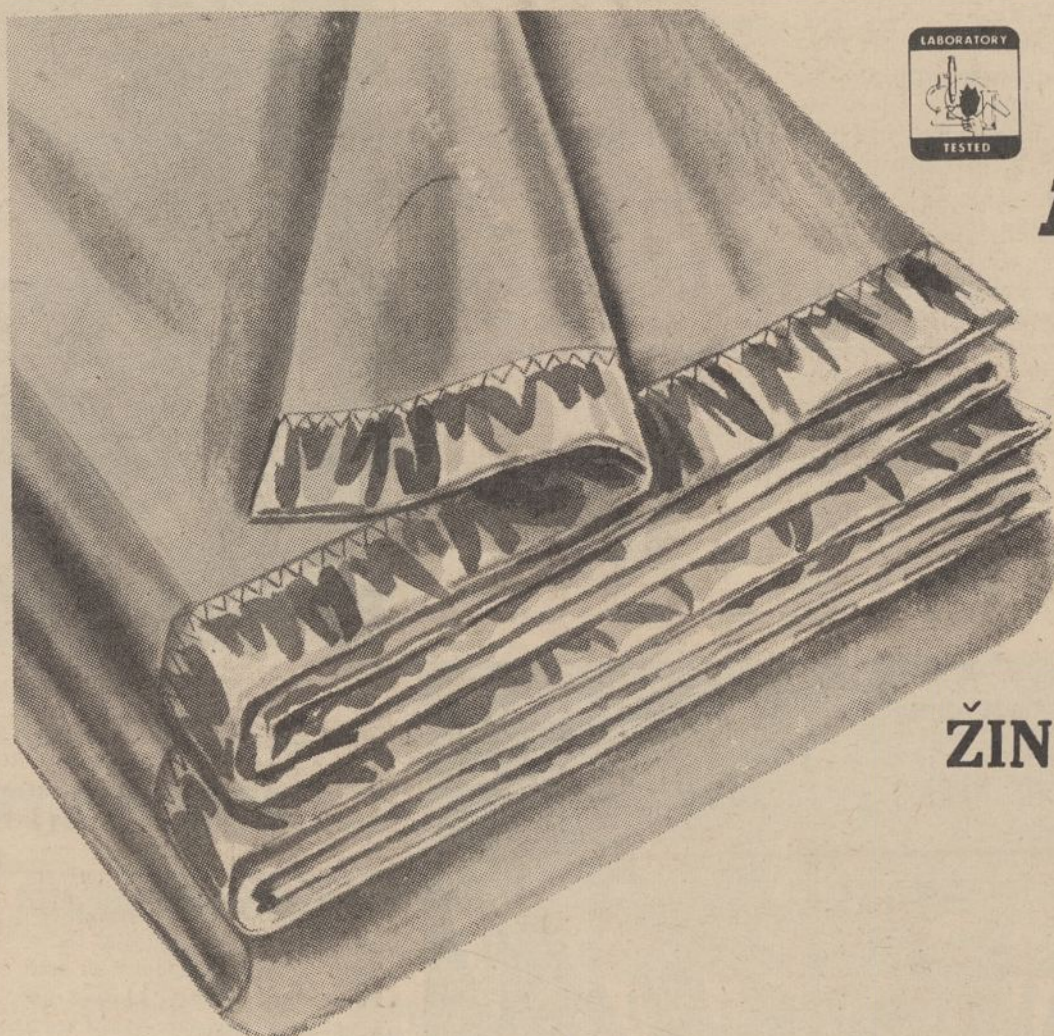
L. Knopfmilleris

Paraginkit savo
pajįstamus užsipre-
numeruoti DIRVĄ

EAGLE STAMPS VISAD PADIDINA SANTAUPAS

the **MAY** co's (4) **BASEMENT** stores

DOWNTOWN - HEIGHTS - PARMATOWN - SOUTHGATE

**Išparda-
vimas!**

100%

**VIRGIN
ACRYLIC**

**ŽINOMOS
KOKYBĖS**

"Beacon" ANTKLODĖS

Pasirinkimas iš:

- Ružavų
- Mėlynų
- Rudų
- Žalių
- Geltonų

Mes nupirkome viską, ką jie turėjo! Tik 1000 švelnių, pilnų 100% Virgin Acrylic antklo-
džių, ypatingai šiltų žiemos švorio — brangių, plačių Nylono garantuotų antklo-
džių — su mažais, nepastebimais trūkumais, nekenkiančiais dėvėjimui ir šilimai, kad su-
mažinus kainą iki šio nepaprastai žemo skaičiaus. Įsigykite jau dabar, iš anksto, prieš
ateinant šalčiams — nealergiški, saugūs nua kandžių.

Priimami užsakymai paštu ir telefonu. Skambinkite CHerry 1-3070 (pažymint
antros spalvos pasirinkimą).

BASEMENT DOMESTICS DEPARTMENT... THE MAY COMPANY, ALL 4 STORES
INCLUDING SOUTHGATE

72x90"
Dvigubo ar pilno dydžio

\$5

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

EAST CLEVELAND — 13515 EUCLID AT SUPERIOR AVE.

SAVINGS
EARN

OPEN EVERY SATURDAY UNTIL 2:30

4%

**SUPERIOR
SAVINGS**

ACCOUNTS
INSURED TO
\$10,000

HOME AND
REMODELING LOANS

IN TOWN OFFICE — 6712 SUPERIOR AT EAST 68 ST.

DIRVA

Nr. 120

1962 m. spalio 17 d.

KAS IR KUR?

• **Dan Kuraitis**, žinomas lietuvis prekybininkas, keliauninkas, spalio 27 d. atvyksta į New Yorką ir padarys pranešimą bei parodys filmą iš lankymosi perėitą vasarą okupuotoj Lietuvoj. Kaip žinoma, Dan Kuraitis okupantų "Tiesoj" buvo biauriai apšmeižtas, jam buvo primetami išgalvoti kaltinimai ir nedaug trūko, kad jis būtų buvęs įkalintas. Kadangi Kuraitis yra pastabus keliauninkas, tai jo pranešimas apie nuotykingą vizitą Lietuvoje bus įdomus kiekvienam. Pranešimas ir filmo rodymas įvyks spalio 27 d., 7 val. vakare Carnegie Endowment patalpose, 345 E. 46 Street (United Nations Plaza), New York, N. Y. Ruošia New Yorko Lietuvių Prekybos Rūmai.

• **Ona Zailskienė**, LSS vyriausioji skautininkė, tarnybos metu Šv. Antano Taupymo ir Skolinimo bendrovėje, Cicero, Ill., vilki senovinius drabužius.

Visą spalio mėnesį bendrovėje jaučiama šventiška nuotaika, nors darbas vyksta pilnu tempu. 40 metų su kakčiais atžymėti, be jau skelbtų įvairių dovanų tauptytojams, spalio 20 dieną, šeštadienį, apie 12 val. Bendrovės vedėjas Juozas F. Gribauskas iš helikopterio išmes 4000 baltų sviedinių su centais, o Miss Lithuania Dalia Šulaitytė paleis balionus su doleriais.

• **J. Rugulis, P. L. B. Rastatto** apylinkės (V. Vokietija) pirmininkas, dėkoja savo laiške už siun-

čiamą jo apylinkės lietuviams Dirvą. Savo padėkos laiške J. Rugulis rašo: "Jūsų aukoti laikraščiai apšviečia mus apie tautiečių gyvenimą už vandenynų ir visame laisvame pasaulyje. Tai svarbu ir įdomu nesenai dar buvusiems Sov. Sąjungos vergams". — "Mes naujai iš Sov. Sąjungos atvykę žmonės džiaugiamės, kad mūsų apylinkėi siunčiamą laikraštį gauna pasiskaityti visi, kurie jo laukia, bet nepajėgia jo įsigyti".

• **Aldonai M. Prapuolenytei**, Chicagoje, N. P. M. Serų Rėmėjų Cicero Skyriaus pirmininkei, už atsiųstą auką Dirvai ir nuosirdžius žodžius širdingai dėkojame. **Dirvos redakcija**

• **Margutis** — rugsėjo mėn. laida. Savo įvada paskyręs prof. Mykolo Biržiškos ir jo darbų atminimui, naujausiems poeto Leono Švedo eilėraščiams, dail. Jono Rimšos kūrinių reprodukcijoms, beletristikai ir Jono Meko filminių darbų, svarią dalį skiria polemikai su spaudoje iškilusiais balsais, k. a. Kultūros Kongreso reikalu.

Žurnalas naujų redaktorių rankose, padaręs didelį posūkį ne tik nuo jo steigėjo A. Vanagaičio laikų, bet turiniu pasikeitęs ir po dr. Br. Dirmeikio mirties.

Margutis — senas ir mielas žurnalas, bet senesni jo skaitytojai komentuoja jo posūkį įvairiai. Tai, žinoma, jų privilegija.

BOSTON

Pabaltiečių banketas

Spalio 28 d., 5 val. po pietų, Pabaltiečių Sąjungos Bostono skyrius rengia pirmą Pabaltiečių draugystės banketą, Amerikos Lietuvių Piliečių Klubu naujoje salėje (368 W. Broadway, So. Bostone).

Programą išpildys: baleto šokėja Ailis Pall (estė), prie pianino Erika Kalam (estė), solistas Karlis Grinbergs (latvis), akompaniatorė Mara Eferds (latvaitė), smuikininkas Iz. Vasiliūnas, akompaniatorius V. Vasiliūnas.

Po programos ir vakariinės veiks visokių gerimų bufetas ir šokiai grojant

LIETUVISKOS SIRDIES FONDO AUKOS

Pirmiau prisiųstos ir papildytos aukos:

Iš Kanados: F. Lelis, Aug. Kuolas, M. Meiliūnas, P. Gabrys; So. Boston, Mass.: J. Mikalauskas, St. Santvaras; Dorchester, Mass.: Ant. Matjoška, A. Lapšys; Manchester, Conn.: K. Vadišius; New Britain, Conn.: P. Karosas; Hartford, Conn.: F. Bociūnas; New York, N. N.: Br. Pivarūnas, V. Meiliūnas; Richmond Hill, N. Y.: K. Krulikas; Orange, N. J.: A. S. Trečiokas; Linden, N. J.: Vyt. Lozoraitis; Cleveland, Ohio: L. Nagevičius, E. Unger; Akron, Ohio: J. P. Vaičaitis; Dayton, Ohio: St. Bučny; Detroit, Mich.: K. Gogelis, B. Staniškis, L. Puskepalaitienė, V. Alantas; Bloomfield Hills, Mich.: J. Nesavas; Flint, Mich.: B. Gražulis; Dearborn, Mich.: Čes. Staninulis; Sebewaing, Mich.: Dr. J. Šidagis; Grand Rapids, Mich.: Vyt. Grauzinis; Marcellus, Mich.: St. Orant; Beverly Shores, Ind.: E. A. Bartkus; Lemont, Ill.: Dr. Prapuolenis; East St. Louis, Ill.: Br. Tiškus. Chicago, Ill.: A. A. Olis, Dr. St. Biežis, J. Vainėkis, Pr. Gudas, B. Pupalaigis, Val. Valiūnienė, A. Širmulis, Dr. J. Pavilionis, P. Janulaitis, J. Grauzinis, Dr. J. Bartkus, R. Skipitis, A. Milaknis, V. S., D. M. V., J. Daugirdas, J. Vinciušas, J. Bukaveckas, J. Bertašius, St. Dirmantas; Madison, Wis.: Pr. Visockis; Los Angeles, Cal.: Alė Rūta; Fort McCoy, Florida: žvynys.

31 asmuo prašė pavardžių neskelbti.

Dabar aukų prisiųsta — \$379.00, pirmiau — \$1,728. Širdingai dėkui.

Juozas J. Bachunas

Šmito orkestrui.

Įėjimas ir dalyvavimas vakarienoje ir šokiuose — \$3.50, o po 7 val. 30 min., norintiems dalyvauti tik šokiuose \$1.00.

Jei kas norėtų rezervuoti dešimčiai asmenų stalą, prašoma kreiptis į C. Mickūną (tel. TA 5-4842).

Kviesdami Bostono ir apylinkės lietuvių, norime priminti, kad jokių kalbų bei sveikinimų nebus, kas duos daugiau laiko ilgesniam pasilinksminimui.

Iki malonaus pasimatymo bankete.

DIRVA METAMS
KAINUOJA TIK
10 DOLERIŲ

Antano Olio prisiminimas Philadelphijoje

Antano Olio akademijoj Philadelphijoje spalio 7 d. buvo svečių net iš Chicago. Nuotraukoje p.p. Lapinskienė, Bačiūnienė, J. Bačiūnas, adv. A. Lapinskas ir V. Olienė, prie vėlionies Antano Olio portreto.

Banketo metu kalba ALT Sąjungos centro valdybos pirmininkas V. Abraitis. Prie garbės stalo iš kairės sėdi: H. Vainiūnienė, P. Jankus, S. Abraitienė, L. Vanagaitienė, Ch. Cheledenas, V. Abraitis, V. Olienė, ir kt.

A. Oliui pagerbti akademijos dalyviai.

V. Gruzdžio nuotraukos

CHICAGOS LIETUVIŲ ŽINIOS

* JAUNŲJŲ DAILININKŲ paroda atidaryta Jaunimo Namuose, Čiurlionio Galerijoje. Dalyvauja apie 16 dailininkų su apie 80 kūrinių. Parodą globoja LB Chicago Apygardos valdyba, kuriai vadovauja Petras Vėbra. Ne tik meno mėgėjams, bet ir eiliniam žiūrovui yra ko pažiūrėti. Lankytojų gausu.

* DR. ANTANAS RUDOKAS spalio 18 d. išvyksta dviems savaitėms į savo srities pasitbulinimo kursus. Į Chicago mano sugrįžti lapkričio 5 d. Visi kurie aplanko dr. A. Rudoko kabinetą džiaugiasi pritaikintais akiniiais.

* IEVA KASNIŪNIENĖ, gailėtingoji sesuo, ilgesnį laiką jau dirba Šv. Kryžiaus ligoninėje operaciniame skyriuje. Iki šiol jos darbas vadovybės gerai įvertintas ir už tai šiomis dienomis buvo išsiųsta į vadovų kursus. Atlikusi kursą paskirta eiti supervisorio pareigas naujojo ligoninėje

SUSIRENKA BUVĘ D. BRITANIJOS LIETUVIAI

Spalio 27 d. Balio Pakšto salėje ruošiamas šaunus buvusių D. Britanijos lietuvių susitikimas-vakarojimas. Vakarojimo programa įdomi ir plati. Be kita ko, joje pakviestas ir maloniai sutiko dalyvauti dramos aktorius veteranas Stasys Pilka. Lietuviškoji Chicago visuomenė maloniai kviečiama šiame vakarojime dalyvauti.

* AL TAUTINĖS SĄJUNGOS Chicago, E. Chicago ir Cicero skyriai spalio m. 27 d. ruošia šaunų rudens balių. Balius vyks švedų salėje "Vasa". Bus gera programa. Visa lietuviška Chicago visuomenė kviečiama gausiai dalyvauti. Iš praeities žinome, kad Tautinės S-gos ruošiami baliai būna jauki ir nuotaikingi.

* BRUNO GEDIMINAS IR PO NIA iš Kalifornijos buvo at-

skridę į Chicago aplankyti savo pažįstamų bei draugų. Buvo apsisistoję pas Dr. A. ir Stefaniją Rudokus.

DETROIT

PIRMAS PARENGIMAS

Pirmutinis šio rudens Detroito lietuvių susibūrimas, organizuojamas Kultūros Klubu, įvyksta šio mėn. 20 d., šeštadienį, 6 val. jaukioje tarptautinio instituto salėje (111 Kirby). Z. Arlauskaitės-Mikšienės režisuojamas Dramos Mėgėjų Sambūris čia duos progos susimąstyti ir gardžiai pasijuokti, nes sambūrio aktoriams suvaidins dramą ir komediją.

Po vaidinimo turtingos vaišės, linksmi šokiai ir laimės mėginimai. Visas parengimo pelnas skiriamas Vasario 16 Gimnazijai, kuri išsilaiko tik iš aukų ir yra visų lietuvių pasididžiavimas. Atvykę į šį rengimą, maloniai ir jaukiai praleisime rudens vakarą, o kartu sušelspsime besiveržiantį į mokslo jaunui. K. Jurgutis

Rėzoliucijoms remti komiteto vadovybėje esą lietuviai susitiko su San Francisco burmistru George Christopher komiteto nariu, spalio 7 d. Ambassador viešbutyje, Nuotraukoj iš kairės: Alice Dotts, Chet Wolfrum, Ann Laurinaitis, burmistras George Christopher su poniu ir Leonardas Valiukas, Stovi: dr. Petras Pamataitis, Antanas Skrius, Julius Jodelė, Aleksandras Dapšys, Kostas Liaudanskas, Juozas Ažuolaitis, Juozas Kojelis, Edmundas Arbas ir Jurgis Petrauskas.

L. Kančausko nuotrauka